

Filozofická fakulta Univerzity Palackého

Katedra anglistiky a amerikanistiky

**Kontrastivní analýza rozvodového rozsudku v angličtině a
češtině z pohledu překladu**

**Contrastive Analysis of Judgement for Dissolution of
Marriage in English and Czech for Translation Purposes**

(Bakalářská práce)

2017

Kristýna Kubíčková

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla úplný seznam použité a citované literatury.

V Olomouci dne 3. května 2017

.....

vlastnoruční podpis

Děkuji Mgr. Ondřeji Klabalovi za odborné vedení při této bakalářské práci a za užitečné rady, které mi v průběhu psaní poskytl.

ANOTACE

Autor bakalářské práce:	Kristýna Kubíčková
Název katedry a fakulty:	Katedra anglistiky a amerikanistiky, Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Název česky:	Kontrastivní analýza rozvodového rozsudku v angličtině a češtině z pohledu překladu
Název anglicky:	Contrastive Analysis of Judgement for Dissolution of Marriage in English and Czech for Translation Purposes
Vedoucí bakalářské práce:	Mgr. Ondřej Klabal
Počet stran:	77 (včetně příloh)
Počet znaků (včetně mezer):	133 009
Počet příloh:	10
Počet titulů použité literatury:	24

Olomouc 2017

Anotace v AJ

The aim of the bachelor thesis is to make a contrastive analysis of Judgement for Dissolution of Marriage in English and Czech for translation purposes. The thesis focuses mainly on a qualitative analysis of sample judgements in English and Czech and translation of some of them from English to Czech and vice versa. In the theoretical part judgements are set into a particular legal context concerning the Czech legal system and the legal system of 'common law' countries. In addition, they are characterized as a specific legal document with its legal language analyzed at all particular levels of language, with emphasis being put on terminology and phraseology. The analysis should point out translation problems that result from different legal systems and offer possible solutions.

Key words: Contrastive analysis, dissolution of marriage, legal english, legal systems, syntax, terminology, differences

Anotace v ČJ

Tématem této bakalářské práce je kontrastivní analýza rozvodového rozsudku v angličtině a v češtině z pohledu překladu. Práce se zaměřuje především na kvalitativní analýzu vzorků rozvodových rozsudků a vlastní překlad vybraných rozsudků z angličtiny do češtiny a z češtiny do angličtiny. Nejprve jsou rozsudky v teoretické části zasazeny do konkrétního právního kontextu českého právního systému a systému práva common law. Dále jsou charakterizovány jako samostatný textový typ na všech významných jazykových rovinách se zvláštním důrazem na syntaktickou strukturu, terminologii a frazeologii. V další části tato kontrastivní analýza upozorňuje na problémy, s kterými se překladatel při překladu takových textů potýká a které pramení právě z odlišných právních a jazykových systémů, a snaží se najít zdroj těchto problémů a nalézt jejich možná řešení.

Klíčová slova: Kontrastivní analýza, rozvodový rozsudek, syntax, terminologie, frazeologie, teorie, rozdíly, právní systémy, právnická angličtina

SEZNAM ZKRATEK A VYSVĚTLIVKY

CC	Act No. 89/2012 Sb., the Civil Code
MCA	Matrimonial Causes Act 1973
NOZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
OZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
ZMPS	zákon č. 92/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém
ZOR	zákon č. 94/1963 Sb., o rodině
ZZŘ	zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

OBSAH

ANOTACE	4
SEZNAM ZKRATEK A VYSVĚTLIVKY	6
OBSAH	7
ÚVOD	9
1 PRÁVNÍ SYSTÉMY	11
1.1 Kontinentální právní systém.....	11
1.2 Angloamerický systém práva	12
1.2.1 Anglické právo	12
1.2.2 Právo USA	14
1.3 Právní enklávy a smíšené právní systémy	15
2 PRÁVNÍ ÚPRAVA ROZVODU MANŽELSTVÍ	16
2.1 Právní úprava rozvodu manželství v České republice.....	16
2.1.1 Právní předpisy	16
2.1.2 Hmotněprávní a procesněprávní úprava rozvodu	17
2.2 Právní úprava rozvodu manželství v Anglii	18
2.2.1 Právní předpisy	18
2.2.2 Hmotněprávní a procesněprávní úprava rozvodu	18
2.3 Právní úprava rozvodu manželství v USA	19
2.3.1 Právní předpisy	19
2.3.2 Hmotněprávní a procesněprávní úprava rozvodu	19
3 ROZSUDEK JAKO SAMOSTANÝ TYP DOKUMENTU	21
3.1 Rozvodový rozsudek v české právní úpravě	21
3.1.1 Formální a obsahové náležitosti.....	21
3.2 Rozvodový rozsudek v anglické právní úpravě	22
3.2.1 Formální a obsahové náležitosti.....	23
3.3 Rozvodový rozsudek v právní úpravě USA	23
3.3.1 Formální a obsahové náležitosti.....	23
3.4 Struktura rozvodového rozsudku v češtině a angličtině	23
3.4.1 Porovnání jednotlivých druhů rozvodových rozsudků	25
4 PRÁVNÍ JAZYK	29
4.1 Rovina lexikální	29

4.1.1	Archaické vyjadřování	29
4.1.2	Synonymní výrazy	29
4.1.3	Termíny latinského a francouzského původu	30
4.1.4	Slova mající odlišný význam než v běžné angličtině.....	31
4.2	Rovina syntaktická	31
4.2.1	Trpný rod.....	32
4.3	Rovina textová.....	32
4.4	Rovina sémantická	33
4.4.1	Shall	34
5	SLOVNÍ ZÁSOBA	35
5.1	Právní termíny	35
5.2	Slovní spojení	40
5.3	Jazykové šablony.....	40
	ZÁVĚR	42
	PŘÍLOHY	44
	Příloha 1A	44
	Příloha 1B	49
	Příloha 2A	55
	Příloha 2B	57
	Příloha 3A	59
	Příloha 3B	61
	Příloha 4A	63
	Příloha 4B	66
	Příloha 5A	69
	Příloha 5B	71
	SUMMARY	69
	BIBLIOGRAFIE	74

ÚVOD

Rozvod manželství se na začátku 21. století stal téměř běžnou součástí společenského života a míra rozvodovosti se jen v České republice dlouhodobě pohybuje nad 40% hranicí (Šmíd, 2013, s. 16). Mezi faktory, které k tomu přispívají, patří postupný rozpad klasické rodiny, destigmatizace rozvodu a především liberální právní úprava umožňující poměrně rychlé a snadné ukončení manželského soužití. Avšak přes veškerá zjednodušení zůstává rozvod komplexním procesem, který mimo jiné zahrnuje podání návrhu na rozvod manželství (§ 384 odst. 1 ZZŘ), samotné řízení před soudem, vypořádání majetku, případně rozhodování o péči nezletilého dítěte a nakonec vydání rozsudku.

Doby starověkého Říma a Zákona dvanácti desek, podle kterého stačilo pronést rozvodovou formuli *Habeas tuas res!* (*Vem si své věci!*), už dávno pominuly a pravomoc rozvést manželství má dnes pouze příslušný soud ve svém rozhodnutí. Toto rozhodnutí lze podle Winterové (2011, s. 256) definovat jako „výrok soudu, který má závazné právní důsledky, z čehož vyplývá jeho autoritativnost a závaznost.“ Rozsudek je pak jednou z forem soudního rozhodnutí a jako takový musí splňovat formální a obsahové náležitosti dané zákonem, konkrétně § 157 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu.

Nejenže jsou tedy u rozsudku kladeny vyšší nároky na jeho obsah a formu než u jiných právních dokumentů, ale samotný rozvodový rozsudek má ještě k tomu konstitutivní charakter, což znamená, že zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti osob. Právě význam rozvodového rozsudku a jeho zmíněná specifika, která jej tolik odlišují od ostatních právních textů a tudíž skýtají širokou škálu překladatelských problémů, jsou důvody, proč jsem se v této práci rozhodla věnovat jeho kontrastivní analýze v češtině a angličtině na všech významných jazykových rovinách se zvláštním důrazem na syntaktickou strukturu, terminologii a frazeologii.

Nejprve se práce v první kapitole teoretické části zaměří na obecnou charakteristiku a srovnání kontinentálního a angloamerického právního systému. Následující kapitola poskytne stručný přehled právních předpisů, které zakotvují institut rozvodu manželství v relevantních státech. Třetí kapitola bude rozvodový rozsudek charakterizovat jako samostatný textový typ a porovnávat jeho formální a obsahové náležitosti a strukturu v češtině a angličtině. V další kapitole se bude

práce zabývat anglickým právnickým jazykem a jeho charakteristickými rysy na relevantních jazykových rovinách (lexikální, textová, syntaktická a semantická), tak jak jsou specifické pro daný textový typ. Poslední kapitola teoretické části pak upozorní na konkrétní překladatelské problémy u slovních spojení, jazykových šablon a klíčových termínů, které se v rozvodovém rozsudku mohou vyskytnout, a nabídne jejich možná řešení.

Praktická část této bakalářské práce se bude skládat z překladů jednotlivých rozvodových rozsudků z češtiny do angličtiny a z angličtiny do češtiny. Rozsudky v anglickém jazyce pocházejí z Velké Británie a Spojených států amerických. Tato kontrastivní analýza si klade za cíl upozornit na překladatelské problémy, které nastávají kvůli odlišným právním a jazykovým systémům, a navrhnout jejich možná překladatelská řešení.

1 PRÁVNÍ SYSTÉMY

Překladač právních textů mezi anglickým a českým jazykem se na rozdíl od překladatele, který se zaměřuje na němčinu nebo jiný jazyk kontinentální Evropy, musí vyrovnávat i se systémovými rozdíly mezi kontinentálním a angloamerickým systémem práva. Jedná se o velmi zásadní komplikaci, protože i při zdánlivé ekvivalenci termínů může jít o právní instituty, které mají v různých právních systémech odlišný obsah i tradici (Bázlík, 2011, s. 8).

Tato kapitola má proto za cíl stručně charakterizovat jednotlivé systémy, jejich historický vývoj a prameny, přičemž je věnován větší prostor vývoji práva *common law* s ohledem na jeho stěžejní význam pro celý angloamerický systém práva. Na okraj jsou také zmíněny právní enklávy a smíšené právní systémy.

1.1 Kontinentální právní systém

Již v úvodu byla zmíněna nejstarší kodifikace římského práva z 5. století př. n. l. Zákon dvanácti desek, neboť to bylo právě právo starého Říma, ze kterého se původně kontinentální právní systém vyvinul. Postupně se pak rozšířil po celé kontinentální Evropě, včetně České republiky, a dnes jej lze nalézt především díky kolonizaci, která proběhla v 19. století, v Latinské Americe, Japonsku i v některých zemích Afriky a Blízkého východu (Osina, 2013, s. 170). Jak uvádí Knapp, v anglicky psané literatuře se pro tento systém používá výraz *Civil Law*, což je opět odkaz na původ tohoto systému v římském právu *ius civile*.

„Primárním pramenem práva je právní normativní akt (*právní přepis*) nebo obecněji legislativa. Jedná se o psané právo (*lex scripta*), kdy právníci hledají řešení právních problémů a kauz v textech vydaných legislativní autoritou“ (Osina, 2013, s. 171).

Osina dělí právní normativní akty na zákonné (ústavní zákony, běžné zákony a opatření Senátu) a podzákonné (nařízení vlády, vyhlášky ministerstev, nařízení krajů a obcí, obecně závazné vyhlášky krajů a obcí,...). Dalším typickým znakem tohoto systému je, že často dochází ke kodifikacím, kdy se zákony sdružují do větších celků, kodexů neboli zákoníků (Osina, 2013, s. 21).

Kontinentální právní systém se od toho angloamerického liší právní terminologií, dělením práva na právo veřejné a soukromé (Gerloch, 2013, s. 106)

a tím, že soudci právo nevytvářejí, ale nalézají, a soudní rozhodnutí zavazují pouze subjekty konkrétního řízení (*inter partes*). Znamená to tedy, že tato rozhodnutí jsou pouze individuálními právními akty a akty aplikace práva. Jedinou výjimkou je negativní zákonodárství ústavních soudů, kdy jejich rozhodnutí mohou zrušit platný právní předpis (Osina, 2013, s. 41). V takovém případě toto rozhodnutí působí vůči všem (*erga omnes*).

1.2 Angloamerický systém práva

Osina uvádí, že tento systém vznikl v Anglii a původně se nazýval systém *common law*, ovšem toto označení nepovažuje za přesné, protože *common law* je pouze jednou částí angloamerického systému práva. Následkem kolonizace za dob Britského impéria se pak tento systém rozšířil do dalších zemí a dnes se s ním můžeme v různých podobách setkat v USA, Kanadě, Austrálii, Indii, Jihoafrické republice, na Novém Zélandu, na Kypru nebo na Maltě. Zasahuje asi 1/3 lidské populace (Osina, 2013, s. 170).

1.2.1 Anglické právo

Velká Británie nemá jednotný právní řád. Jako anglické právo můžeme tedy označovat systém práva, který se uplatňuje v Anglii a Walesu (od roku 1830). Na tomto území existuje více druhů právních pramenů a tím nejvýznamnějším je soudcovské právo, které se vyvinulo z práva *common law* a práva ekvity (Knapp, 1996, s. 165).

Základy práva *common law* položili Normané po bitvě u Hastingsu v roce 1066. Každá oblast Anglie měla do té doby svůj vlastní právní systém. Vilém Dobyvatel tyto roztržité systémy sjednotil a vytvořil jeden právní systém společný pro celou zemi. Od toho pak dostal celý právní systém i svůj název „*common law*“ (Přidalová, 2008, s. 13)¹. Jedná se o systém založený na rozhodnutích soudů neboli precedentech ne na zákonech vydaných Parlamentem. Z tohoto důvodů převládá právo nepsané (*lex non scripta*).

Ve středověku ovšem došlo k situaci, kdy soudy *common law* nebyly schopny poskytnout nápravu. Poškozené strany tak žádaly krále o mimořádný opravný prostředek. Ten pak v důsledku toho zřídil ekvitní soud neboli kancléřský

¹ Všechny citace z angličtiny jsou přeloženy autorkou této práce.

soud (*Court of Chancery*). Normy aplikované tímto soudem se postupem času staly součástí anglického systému práva a tak se zrodilo právo ekvity, jehož nejdůležitější součástí byla správa cizího majetku. Ta v Anglii vznikla ve 12. a 13. století v době křížáckých výprav. V té době bylo vlastnictví půdy založeno na feudálním systému, a když chtěl vlastník půdy odjet bojovat do Svaté země, potřeboval někoho, kdo by spravoval jeho majetek a vybíral feudální dávky v době jeho nepřítomnosti. Za tímto účel, pak na danou osobu převedl vlastnictví půdy pod podmínku, že mu bude vráceno zpět, až se z výpravy vrátí. Avšak často se stávalo, že nový vlastníci nechtěli navrátilším křížákům majetek vrátit a právo *common law* v té době takovému člověku nedávalo možnost půdu žádným způsobem získat zpět. Šlo o to, že z pohledu soudů neměl původní vlastník na půdu žádný právní nárok, protože ta podle práva nyní patřila svěřeneckému správci. Poškozený v takových případech předložil stížnost králi, který ji postoupil svému Lordu kancléři. Ten měl pak pravomoc rozhodnout spravedlivě a podle svého svědomí. Tímto způsobem vznikla zásada ekvity (Přidalová, 2008, s. 16).

Tento duální soudní systém fungoval až do roku 1875, kdy byly staré soudy *common law* a ekvitní soud na základě zákona o soudní moci z roku 1873 (*Judicature Act 1873*) zrušeny a nahrazeny systémem soudů, které měly pravomoc uplatňovat právo *common law* i právo ekvity. Tento zákon stanovil, že v případě rozporu mělo mezi těmito dvěma právy převážet právo ekvity (Přidalová, 2008, s. 17).

V současné době je největší rozdíl mezi právem *common law* a právem ekvity v právních prostředcích nápravy. Nejobvyklejší náprava, kterou soudy mohou přiznat, je finanční náhrada škody, ale právo ekvity umožňuje nařídit osobě, aby něco vykonala nebo se konání zdržela, což pro poškozeného bývá často praktičtější řešení. Takový příkaz mohou soudy vydat ale pouze v případech, kdy finanční náhrada nestačí k nápravě způsobené škody (Přidalová, 2008, s. 17).

Jak již bylo uvedeno, nejdůležitějším pramenem anglické práva je soudcovské neboli precedenční právo. Osina dodává, že závazná část odůvodnění soudního rozhodnutí se pak nazývá *ratio decidendi* a je v ní formulováno vlastní pravidlo chování. (Osina, 2013, s. 176).

Dalšími primárními prameny anglického práva je nepsaná ústava a právo zákonné (*statute law*), což jsou zákony schválené Parlamentem. Dále mají zásadní úlohu právní obyčeje, které lze rozdělit na ústavní (*general customs of the realm*) a na místní (*local customs*). Právní literatura bývá pak považována za vedlejší pramen práva (Osina, 2013, s. 179).

1.2.2 Právo USA

„Právo USA je vybudované na základech anglického práva *common law*, postupně se však od něj značně odchýlilo a vyvíjelo se autonomně, nezávisle na Anglii. Podobná je základní struktura právních pramenů a převzat byl tradiční anglický model práva, především soudcovská tvorba práva, jakož i základní instituty, koncepce a přístupy, kategorizace právních odvětví a terminologie“ (Osina, 2013, s. 180).

Co se týká rozdílů mezi právem USA a anglickým právem, Knapp v tomto ohledu uvádí, že v USA je jen jeden systém nepsaného práva, neboť již dříve ztratilo smysl členit soudcovské právo na právo *common law* a právo ekvity. Vzhledem k federálnímu charakteru Spojených států se právo vytváří na dvou úrovních – federální a státní (Knapp, s. 171). Pokud dojde ke střetu práva států unie, použijí se k jejich řešení právní předpisy amerického kolizního práva. Dále lze nalézt odlišnosti v organizaci soudnictví a systému spravedlnosti. Navíc multikulturalismus americké společnosti způsobil i velký rozdíl v celkovém právním myšlení (Osina, 2013, s. 181).

Prameny práva USA se dají rozdělit na prameny práva soudcovského a práva zákonného, jejichž význam je zde mnohem větší než v Anglii. Řadí se mezi ně psaná federální ústava, ústavy jednotlivých států, zákony a akty výkonné moci. Zajímavostí zákonného práva USA je, že se uplatňuje v podobě, do které jej přetvoří soudy svým výkladem a vyplňováním mezer.

Co se týká soudcovského práva, primárním pramenem jsou již zmíněná soudní rozhodnutí. Americký přístup k precedentu se od toho anglického liší tím, že soudy v USA vůči němu uplatňují flexibilnější postoj než anglické soudy. Ke zrušení precedentu ale přistupují pouze tehdy, pokud se změnily skutkové okolnosti, norma, ze které precedens vycházel je praxi nepoužitelná, nebo pokud se radikálně změnily principy, ze kterých daný precedent vycházel. Mezi

sekundární prameny práva se pak řadí neoficiální kodifikace soudního práva (Osina, 2013, s. 184-185).

1.3 Právní enklávy a smíšené právní systémy

Právní enkláva se dá definovat jako území uvnitř státu patřící jiné právní kultuře než zbylá většina. K jejich vzniku došlo samostatným historickým vývojem. Osina mezi právní enklávy ve Velké Británii řadí Normanské ostrovy a Skotsko, kde se silně projevuje vliv římského a kanonického práva. Naopak odchylky v právu Severního Irsku a ostrova Man jsou natolik malé, že je autoři často zařazují mezi anglické právo (Osina, 2013, s. 173).

Další významné právní enklávy jsou bývalé francouzské kolonie v Severní Americe Louisiana v USA a Québec v Kanadě. Historické důvody vedly k tomu, že právě Louisiana je v současnosti jediným státem, jehož národním jazykem je angličtina, přičemž je ale jeho právní systém postaven na tradicích práva kontinentálního. Jak uvádí Chromá (2014, s. 62) „je občanský zákoník Louisiany (*the Louisiana Civil Code*) vlastně úprava obsažená v původním francouzském *Code civil* z roku 1804, do jisté míry modernizovaný, adaptovaný na prostředí, kde je angličtina majoritní národní jazyk a které je obklopeno státy se systémem *práva common law*.“

2 PRÁVNÍ ÚPRAVA ROZVODU MANŽELSTVÍ

Právní řád každé země tvoří obsáhlý a komplexní systém právních norem, ve kterém je často obtížné se orientovat. Účelem této kapitoly je proto poskytnout stručný přehled právních předpisů, které jsou relevantní pro vydání rozsudku o rozvod, a také obecný výklad rozvodu tak, jak jej definují právní normy v České republice, Anglii a USA.

2.1 Právní úprava rozvodu manželství v České republice

2.1.1 Právní předpisy

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, Česká republika patří mezi země s kontinentálním systémem práva, pro který je typický právní dualismus a kodifikace práva. Rozvod manželství se ze své přirozené podstaty systematicky řadí do práva rodinného jako části práva soukromého. Jak zmiňuje Knapp, toto právo bývá obvykle upraveno v občanských zákonících spolu s právem osob anebo v jeho blízkosti. V minulosti ovšem specifický charakter rodinného práva vedl k jeho oddělené kodifikaci a to především v bývalých socialistických zemích (Knapp, 1996, s. 153).

Donedávna tomu tak bylo i v České republice, kdy rodinné právo upravoval zákon č. 94/1963 Sb., o rodině. Ten ale pozbyl účinnosti v rámci velké rekodifikace soukromého práva, díky které je od 1. ledna 2014 rodinné právo nově upraveno v části druhé zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.

S touto hmotněprávní rekodifikací navíc úzce souvisela i harmonizace procesního práva, která byla dokončena přijetím harmonizační novely občanského soudního řádu (zákon č. 293/2013 Sb.) a zákona č. 293/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (Šmíd, 2013, s. 190). ZZŘ zahrnuje i zvláštní úpravu řízení ve statusových věcech manželství, včetně řízení o rozvod manželství, a to s ohledem na procesní odlišnosti oproti klasickému průběhu řízení.

Co se týká formy rozhodnutí v těchto řízeních, ZZŘ v § 372 stanovuje, že ve věci samé rozhoduje soud rozsudkem. Toto ustanovení odkazuje na zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, a to konkrétně na § 157-158, které upravují obsahové a formální náležitosti rozsudku. Zde je potřeba zmínit, že na vztah mezi ZZŘ a OSŘ a jejich aplikaci se uplatní zásada „*lex specialis derogat generali*“, což znamená, že zvláštní úprava má přednost před tou obecnou. Přednostně se

tedy budou aplikovat normy ZZŘ za subsidiárního použití OSŘ (Osina, 2013, s. 75).

V případě, že se jedná o rozvod s mezinárodním prvkem je relevantní i zákon č. 92/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém.

2.1.2 Hmotněprávní a procesněprávní úprava rozvodu

Rozvod je vedle změny pohlaví jediným způsobem zániku manželství za života manželů. V § 755 odst. 1 NOZ stanovuje jediný rozvodový důvod, kterým je hluboký, trvalý a nenapravitelný rozvrat manželského soužití, přičemž nelze očekávat jeho obnovení. Jedná se o tzv. kvalifikovaný rozvrat.

Občanský zákoník rozlišuje tři typy rozvodu. Jedná se o rozvod se zjišťováním příčin rozvratu (tzv. sporný rozvod) v § 756 NOZ a rozvod bez zjišťování příčin rozvratu (tzv. nesporný rozvod) podle § 757 NOZ, který uvádí, že připojí-li se manžel k návrhu na rozvod manželství, který podá druhý z manželů, soud manželství rozvede, aniž zjišťuje příčiny rozvratu manželství, dojde-li k závěru, že shodné tvrzení manželů, pokud se jedná o rozvrat manželství a o záměr dosáhnout rozvodu, je pravdivé a pokud

a) ke dni zahájení řízení o rozvod trvalo manželství nejméně jeden rok a manželé spolu déle než šest měsíců nežijí,

b) manželé, kteří jsou rodiči nezletilého dítěte, které nenabylo plné

Třetím typem rozvodu, který lze nalézt v § 755 odst. 2 NOZ, je rozvod s tvrdostní klauzulí (tzv. ztížený rozvod), která chrání manžela před nepřiměřenou újmou a zájmy společného nezletilého dítěte (Šmíd, 2013, s. 56-59).

Důležité je nezaměňovat termíny sporný a nesporný rozvod s českým institutem sporného (*contentious proceedings*) a nesporného řízení (*uncontentious proceedings*), kdy se jedná o dva druhy nalézacího civilního řízení. Pro sporné řízení je typické kontradiktorní postavení dvou stran a formální pojetí účastníků, které je nezávislé na hmotném právu. Definice nesporného řízení je daleko komplikovanější, protože ji stěžuje samotný zákonodárce, přesto se v současnosti za sporná řízení považují řízení, „v nichž je ve veřejném zájmu nezbytná aktivní soudcovská intervence ve prospěch osob vyžadující zvláštní ochranu. Sem patří především věci manželské věci péče o nezletilé,...“ (Lavický, 2015, s. 2). Rozvod bývá charakterizován jako řízení nesporné.

Podle § 383 ZZŘ je k projednávání řízení o rozvod místně příslušný soud, v jehož obvodu mají nebo měli manželé poslední společné bydliště v České republice, bydlí-li v obvodu tohoto soudu alespoň jeden z manželů; není-li takového soudu, je příslušný obecný soud manžela, který nepodal návrh na zahájení řízení, a není-li ani takového soudu, obecný soud manžela, který podal návrh na zahájení řízení.

2.2 Právní úprava rozvodu manželství v Anglii

2.2.1 Právní předpisy

Rozvodové právo v Anglii upravuje především zákon o manželských věcech z roku 1973 (*Matrimonial Causes Act 1973*). Zvláštní procesněprávní úprava řízení o rozvod je pak zakotvena především v části sedmé zákona z roku 2010 o řízeních rodiněprávních (*Family Procedure Rules 2010*) a podpůrně se použijí obecná ustanovení občanského soudního řádu z roku 1998 (*Civil Procedure Rules 1998*).

2.2.2 Hmotněprávní a procesněprávní úprava rozvodu

Podle MCA lze podat žalobu o rozvod pouze tehdy, pokud je manželství nenapravitelně rozvráceno (*irretrievably broken*). Znamená to tedy, že i v Anglii existuje pouze jediný rozvodový důvod (*the sole ground for divorce*), kterým je kvalifikovaný rozvrat (*irretrievable breakdown of marriage*). Odlišnost mezi anglickou a českou právní úpravou spočívá v tom, že nenapravitelný rozvrat podle MCA musí být prokázán alespoň jednou z pěti zákonných, taxativně jmenovaných skutečností, které kvalifikovaný rozvrat předpokládají:

- a) druhý z manželů se dopustil nevěry s osobou opačného pohlaví a navrhovatel není schopen s ním dále žít;
- b) nerozumné chování, což znamená, že se druhý z manželů choval tak, že od navrhovatele nelze přiměřeně očekávat, že s ním bude nadále žít;
- c) opuštění, což znamená, že druhý z manželů opustil navrhovatele po dobu dvou let před podáním návrhu na rozvod;
- d) manželé žili odděleně po dobu dvou let před podáním návrhu na rozvod (se souhlasem druhého z manželů);

- e) manželé žili odděleně po dobu pěti let před podáním návrhu na rozvod (bez souhlasu druhého z manželů).²

V řízeních ve věcech rozvodu manželství mají pravomoc rodinné soudy (*family courts*), kterými jsou soudy hrabství (*county courts*) a Rodinný soud při Vrchním soudu v Londýně (*High Court of Justice – Family Division*). Ty méně složité případy řeší soudy hrabství, avšak některé spory jsou natolik složité, že se jejich projednávání musí zabývat Vrchní soud. V centrálním Londýně veškeré rodinné záležitosti řeší Hlavní rejstřík rodinného soudu (*High Court of Justice – Principal Registry of the Family Division*), a ne místní soud hrabství.³

2.3 Právní úprava rozvodu manželství v USA

2.3.1 Právní předpisy

Podle HG.ORG upravují rozvod manželství v USA právní normy jednotlivých států, na federální úrovni tudíž neexistuje žádná jednotná právní úprava rozvodu.

2.3.2 Hmotněprávní a procesněprávní úprava rozvodu

Dříve právní úprava většiny států povolovala rozvod pouze v případě, že jeden z manželů mohl prokázat zavinění ze strany toho druhého (*fault divorce*). Mezi tato zavinění patří:⁴

- a) Cizoložství
- b) Opuštění společné domácnosti
- c) Kruté psychické zacházení
- d) Kruté fyzické zacházení (s případem c) se dá obecně nazvat jako domácí násilí.)
- e) Nepříčetnost

V současnosti všechny státy umožňují rozvod bez zavinění (*no-fault divorce*). K rozvedení manželství soudem tak stačí, aby jeden z manželů prokázal

²Rozvod – *Anglie a Wales*. E-JUSTICE.EUROPA.EU [online]. 9. prosince 2015 [cit. 17. února 2017]. Dostupné z: < https://e-justice.europa.eu/content_divorce-45-ew-cs.do?member=1>.

³ *Obecné soudy – Anglie a Wales*. E-JUSTICE.EUROPA.EU [online]. 30. listopadu 2016 [cit. 17. února 2017]. Dostupné z: < https://e-justice.europa.eu/content_ordinary_courts-18-ew-maximizeMS-cs.do?member=1>.

⁴ *Grounds for Divorce/Dissolution*. HG.ORG [online]. [cit. 17. února 2017]. Dostupné z: < <https://www.hg.org/divorce-grounds.html#1>>.

nesmiřitelné rozdíly (*irreconcilable/irretrievable differences*), což znamená, že manželství bylo nenapravitelně rozvráceno (Přidalová, 2008, s. 194). Avšak většina států umožňuje i rozvod se zaviněním.

Procesní úpravu rozvodového řízení opět upravují zákony jednotlivých států.

3 ROZSUDEK JAKO SAMOSTANÝ TYP DOKUMENTU

3.1 Rozvodový rozsudek v české právní úpravě

Rozhodnutí je procesní úkon, který je vyhrazen pouze soudu (Winterová, 2011, s. 256). Občanský soudní řád vymezuje tři formy soudního rozhodnutí – rozsudek, usnesení a platební rozkaz. Co se týká řízení ve statusových věcech manželských, podle § 372 ZZŘ soud ve věci samé rozhoduje rozsudkem. Ten se vyhotovuje písemně a toto vyhotovení je pak veřejnou listinou ve smyslu § 134 OSŘ. Z toho vyplývá, že veřejnou listinou je mimo jiné i listina vydaná kterýmkoliv českým soudem v mezích jeho pravomoci (Drápal, 2009, s. 929).

Význam písemného vyhotovení rozhodnutí spočívá především v tom, že je dokladem o tom, jak soud rozhodl. Kromě toho v písemném vyhotovení jsou jasně precizovány i povinnosti, které jsou účastníci povinni splnit. Konečně je to právě písemné vyhotovení rozhodnutí, které je po splnění dalších náležitostí (zejména doložka vykonatelnosti) podkladem pro výkon rozhodnutí (Winterová, 2011, s. 276).

Winterová také zmiňuje, že vzhledem k významu a povaze rozsudku OSŘ poměrně detailně předepisuje formální a obsahové náležitosti, které musí jeho písemné vyhotovení splňovat (Winterová, 2011, s. 276).

Tato kapitola se zabývá právě těmito formálními a obsahovými náležitostmi v českých, anglických a amerických rozvodových rozsudcích. Také je stručně zmíněna a porovnána jejich struktura.

3.1.1 Formální a obsahové náležitosti

Podle § 157-158 OSŘ vyhotovení rozsudku obsahuje záhlaví, znění výroku, odůvodnění, poučení, která je soud povinen účastníkům poskytnout, den a místo vyhlášení rozsudku a podpis předsedy senátu nebo samosoudce, který rozsudek vydal (Drápal, 2009, s. 1079).

Formální náležitosti uváděné v záhlaví vyhotovení rozsudku o rozvod jsou následující:

- a) Označení, že se jedná o rozsudek a že byl vydaný jménem republiky
- b) označení soudu, který rozsudek vydal
- c) jména a příjmení soudců a přísedících, kteří rozsudek přijali

d) přesné označení účastníků řízení, popřípadě jejich zástupců. Podle § 385 ZZŘ jsou účastníky řízení o rozvod manželé.

e) předmět řízení

Mezi obsahové náležitosti patří výrok rozsudku, odůvodnění a poučení.

Ve výroku rozsudku se uvádí rozhodnutí ve věci samé a rozhodnutí o nákladech řízení (Drápal, 2009, s. 1083).

Odůvodnění musí podle § 157 odst. 2 OSŘ obsahovat podstatný obsah přednesu účastníků, shrnutí prokázaných i neprokázaných skutečností, uvedení prokázaných i neprokázaných důkazů, o které se tato zjištění opírají s jejich zhodnocením a právní posouzení. Ovšem členění a zpracování odůvodnění rozsudku bude záležet na konkrétním případě a dá se usoudit, že požadavkům zákona bude stačit určitý souhrnný pohled a hodnocení než popisná forma odůvodnění (Winterová, 2011, s. 277).

V poučení účastníků musí být vždy uvedeno poučení o opravném prostředku a v případě rozsudku o rozvod manželství i poučení o nutnosti ohlásit změnu osobního stavu a o možnosti přijmout dřívější příjmení (Winterová, 2011, s. 278).

3.2 Rozvodový rozsudek v anglické právní úpravě

Pokud druhý z manželů vyjádří svůj souhlas s návrhem na rozvod manželství, je navrhovatel oprávněn podat návrh na vydání prozatímního rozsudku o rozvod (*decree nisi*). Jedná se o první stupeň rozhodnutí soud. Po jeho vydání následuje lhůta šesti týdnů během, které má navrhovatel možnost vzít návrh na rozvod zpět, nebo účastníci mohou předložit námítky například ohledně výše nákladů řízení.⁵

Informační webová stránka britské vlády GOV.UK uvádí, že po uplynutí této lhůty lze při zaplacení poplatku 50 liber podat žádost o změnu prozatímního rozsudku na rozsudek konečný (*notice of application for decree nisi to be made absolute*).⁶

⁵ *The divorce proces in England and Wales*. SAGA.CO.UK [online]. [cit. 26. února 2017]. Dostupné z: <<https://www.saga.co.uk/magazine/relationships/love-sex/divorce/the-divorce-process>>.

⁶ *Get a divorce: Apply for decree nisi*. GOV.UK [online]. 26. dubna 2017 [cit. 28. dubna 2017]. Dostupné z: <<https://www.gov.uk/divorce/apply-for-decree-nisi>>.

Okamžikem doručení konečného rozsudku (*decree absolute*) účastníkům je manželství rozvedeno. Proti konečnému rozhodnutí nelze s výhradou výjimečných případů podat opravný prostředek.⁷

3.2.1 Formální a obsahové náležitosti

Formální a obsahové náležitosti rozsudku jsou obecně upraveny v části čtyřicáté občanského soudního řádu z roku 1998 (*Civil Procedure Rules 1998*). Až na taxativně jmenované výjimky musí každý rozsudek obsahovat jméno a soudní postavení osoby, která jej vydala, datum vydání nebo vyhotovení a razítko soudu, který rozsudek vydal.

3.3 Rozvodový rozsudek v právní úpravě USA

Právní úprava týkající se vydávání rozvodového rozsudku se v jednotlivých státech USA liší. Jsou státy, ve kterých soud vydá konečný rozsudek o rozvod rovnou, zatímco v jiných státech mu předchází vydání prozatímního rozsudku (*interlocutory decree, decree nisi*). Ovšem existují i takové případy, kdy ani vydání konečného rozsudku, kterým se manželství rozvádí, neumožňuje manželům uzavřít nový sňatek. Soudy mají v těchto státech pravomoc na určitou dobu zakázat jednomu nebo oběma manželům uzavřít nový sňatek (Statsky, 2004, s. 117).

3.3.1 Formální a obsahové náležitosti

Jak už bylo zmíněno dříve každý stát má svou vlastní normy, které upravují hmotněprávní a procesněprávní stránku rozvodu. Přesto občanské soudní řády většiny států vycházejí z federálního občanského soudního řádu (FRCP – The Federal Rules of Civil Procedure), který byl vydaný a je průběžně novelizovaný Nejvyšším soudem Spojených států amerických. Ten pak upravuje některé náležitosti rozsudku v hlavě sedmé.

3.4 Struktura rozvodového rozsudku v češtině a angličtině

Crystal a Davy uvádějí, že pro právnickou angličtinu je typické zvláštní grafické uspořádání a členění na odstavce v závislosti na významové důležitosti

⁷ Rozvod – Anglie a Wales. E-JUSTICE.EUROPA.EU [online]. 9. prosince 2015 [cit. 17. února 2017]. Dostupné z: < https://e-justice.europa.eu/content_divorce-45-ew-cs.do?member=1>.

jednotlivých informací. Tato tendence se projevuje především u právních předpisů, u kterých je z povahy věci žádoucí, aby byla jejich struktura přehledná a aby se v nich čtenář mohl snadno orientovat (Crystal a Davy, 1969, s. 198).

Tuto tendenci je možné do určité míry pozorovat i u některých analyzovaných rozvodových rozsudků, konkrétně v Příloze 5 u rozsudku z Floridy. Ovšem jak už bylo několikrát zmíněno, každý stát má svou vlastní procesněprávní úpravu rozsudku, ve které bývají formální náležitosti upraveny pouze velmi stručně, takže se struktura liší stát od státu a ne všechny rozsudky jsou členěny na číslované nebo písmeny značené odstavce. Závisí také na délce rozsudku, kdy rozvodové rozsudky z Anglie jsou mnohem stručnější, tudíž nejsou tak strukturované. Dochází i k takovým extrémům jako v Příloze 3A u rozsudku Hlavního rejstříku rodinného soudu v Londýně, kdy je rozsudek složen jen ze tří vět a každý řádek obsahuje jen část věty.

Naopak pro české rozvodové rozsudky je typická jejich uniformní struktura, která pramení z velice přesného a obsáhlého výčtu a vymezení formálních a obsahových náležitostí v § 157 a § 158 OSŘ, tak jak jsou uvedeny v podkapitole 3.1.1. této práce.

Je zajímavé, že úvodní části (záhlaví) rozsudků v češtině a angličtině se velmi podobají, alespoň co se obsahové stránky týká. Lze zde nalézt název soudu, označení účastníků řízení, jednacím číslo a právní věc. Na druhou stranu v českém rozsudku jsou uvedeny i adresy účastníků.

Asi největším rozdílem mezi rozsudky v češtině a angličtině je, že české rozsudky obsahují velmi obsáhlé vyličení skutkového stavu, které pramení z povinnosti soudu zjistit okolnosti případu z provedených důkazů (listinné důkazy, svědecké výpovědi,...), a také vyjmenování jednotlivých právních předpisů, o která soud své závěry a rozhodnutí opírá, což je zapříčiněno kontinentálním charakterem českého právního systému, kde je hlavním pramenem práva zákon.

Crystal a Davy zmiňují i další specifický znak právní textů v angličtině a to konzistentní používání velkých písmen na začátku významných slov kvůli jejich zdůraznění (Crystal a Davy, 1969, s. 199). U rozsudků bývají takto zvýrazněny především tyto termíny: *Petitioner*, *Respondent*, *Court*, *Marital Settlement Agreement*, *Petition for Dissolution of Marriage*,...

V některých anglicky psaných rozvodových rozsudcích lze ale objevit i významově důležitá slovesa, které jsou psána velkými písmeny. Jejich význam se tak projeví i v grafické formě. Do této kategorie patří slova jako *ORDERED*, *ADJUDGED*, *RATIFIED*, *CONFIRMED*, *INCORPORATED* a *ADOPTED*. Avšak jak je možno vidět na přiložených rozsudcích, jednotlivé soudy tyto zásady při psaní velkých písmen ne vždy používají.

Na závěr Crystal a Davy zmiňují i problematiku interpunkce, kdy se jednotlivá interpunkční znaménka v právních textech psaných anglicky vyskytují velmi zřídka anebo vůbec a to i v dlouhých souvětích. Důvod je nutno hledat opět v historii, protože při ručním psaní na pergameny se jejich vynecháváním šetřilo místem (Crystal a Davy, 1969, s. 200).

Příklad psaní velkých písmen v rozvodovém rozsudku:

*The Marital Settlement Agreement of the parties, marked as Exhibit "I" and incorporated herein by reference for all purposes, is approved and expressly made a part of the Final Judgement of Dissolution of Marriage, and all of the terms and provisions of the Marital Settlement Agreement are **RATIFIED, CONFIRMED, INCORPORATED** and **ADOPTED** as Orders of this Court to the same extent and with the same force and effect as if their terms and provisions were set forth verbatim in this Final Judgement, and the parties are **ORDERED** to comply with the terms and provisions of the Marital Settlement Agreement.*

3.4.1 Porovnání jednotlivých druhů rozvodových rozsudků

Česká republika	Anglie	Spojené státy americké
<p>3 C 38/2014–21</p> <p>ROZSUDEK</p> <p>JMÉNEM REPUBLIKY</p> <p>Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl JUDr. Ivanem Krulem jako samosoudcem v právní věci manželů Karly Ptáčkové, nar. 22. 6. 1985, bytem v Praze 2, Slezská 1001/17, a Ivana Ptáčka, nar. 14. 12. 1985, bytem</p>	<p>In the HIGH COURT OF JUSTICE PRINCIPAL REGISTRY OF THE FAMILY DIVISION</p> <p>Matrimonial cause proceeding in the Principal Registry treated by virtue of Section 42 of the Matrimonial and Family Proceedings Act 1964 as pending in a divorce county</p>	<p>IN THE CIRCUIT COURT OF THE NINTH JUDICIAL CIRCUIT, IN AND FOR ORANGE COUNTY, FLORIDA</p> <p>IN RE: The Marriage of JOSHUA WILLIAM RILEY, Petitioner/Husband and VIENNA MARIE RILEY, Respondent/Wife</p> <p>CASE NO.:43-2006-DR-00959-0</p> <p>DIVISION: 36</p> <p><u>FINAL JUDGEMENT OF</u></p>

<p>v Praze 4, Suchořipská 169/8, o rozvod manželství,</p> <p style="text-align: center;">t a k t o:</p>	<p style="text-align: center;">court</p> <p style="text-align: center;">No. of matter FO12D06008</p> <p>Between Myleene Angela Klass Petitioner and Graham Quinn Respondent Before Deputy District Judge Crowther sitting at Principal Registry of the Family Division On the 23rd April 2013</p>	<p style="text-align: center;"><u>DISSOLUTION OF MARRIAGE</u></p>
<p>I. Manželství Karly Ptáčkové, rozené Kafkové, a Ivana Ptáčka, uzavřené dne 15. června 1995 před Úřadem městské části Praha 2, se rozvádí.</p> <p>I. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.</p>	<p>The Judge held that the respondent has behaved in such a way that the petitioner cannot reasonably be expected to live with the respondent, that the marriage solemnised on 21st October 2011 at Catholic Cathedral of St John The Baptist, Eartham Road, Norwich in the District of Norfolk in the County of Norfolk between Myleene Angela Klase the Petitioner and Graham Quinn the Respondent</p>	<p>THIS CAUSE came to be heard on this 18th day of July, 2006, upon the Verified Petition for Dissolution of Marriage and Other Relief without Dependent or Minor Children filed by Petitioner/Husband. The Court having reviewed the file, and having heard the testimony, finds as follows:</p>
<p style="text-align: center;">O d ů v o d n ě n í:</p> <p>Karla Ptáčková (dále jen manželka) se domáhala rozvodu manželství s Ivanem Ptáčkem (dále jen manžel) s tím, že mezi ní a manželem v důsledku neustálých neshod došlo k naprostému odcizení, manžel má známost s jinou ženou, ke které se odstěhoval. Manžel se k návrhu připojil.</p>	<p>has broken down irretrievably and decreed that the said marriage be dissolved unless sufficient cause be shown to the Court within six weeks from the making at this decree wiry such decree should not be made absolute.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. The Court has jurisdiction of the parties and the subject matter herein. 2. The Petitioner/Husband... 3. ...

<p>Z oddacího listu soud zjistil...</p> <p>Z výpovědi manželky soud zjistil...</p> <p>...</p> <p>Z rozsudku zdejšího soudu ze dne 22. 4. 2014, č. j. P 445/2014-12, bylo zjištěno...</p>		
<p>Podle § 755 odst. 1 zákona č.89/2012 Sb., občanského zákoníku, (dále jen o.z.) manželství může být rozvedeno, je-li soužití manželů hluboce, trvale a nenapravitelně rozvráceno a nelze očekávat jeho obnovení.</p> <p>Podle odst. 2 přesto, že je soužití manželů rozvráceno...</p> <p>Podle odst. 3 mají-li manželé nezletilé dítě...</p> <p>Podle § 756 o. z. soud, který rozhoduje o rozvodu manželství...</p> <p>...</p>	<p>Notes:</p> <p>This is not the final decree. Application for the final decree (decree absolute) must be made to the court. (<i>for guidance see leaflet D187. "I have a decree nisi - what must i do next?"</i>)</p>	<p>IT IS, therefore, ORDERED and ADJUDGED as follows:</p> <p>A. The parties are awarded Judgement for Dissolution of Marriage, and the bonds of matrimony heretofore existing between JOSHUA WILLIAM RILEY (hereinafter referred to as "Husband") and VIENNA MARIE RILEY (hereinafter referred to as "Wife") are hereby dissolved.</p> <p>B. The Marital Settlement Agreement...</p> <p>C. Any obligation or liability...</p> <p>D. Each party shall (a) provide to the other party...</p> <p>E. If, ofr any reason...</p> <p>F. Any right, claim...</p> <p>G. The Wife's maiden name...</p> <p>H. The Court...</p>
<p>O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 23 zákona č. 292/2013 Sb., podle něhož v řízení o rozvod manželství zásadně nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení; náhradu lze přiznat, odůvodňují-li to okolnosti případu, takové okolnosti však nebyly shledány.</p>		<p>DONE AND ORDERED in Orlando, Orange County, Florida on the 18 day of July, 2006.</p> <p>-----</p> <p>GEORGE A. SPRINKEL, IV Circuit Judge</p>
<p>P o u ě n í:</p> <p>Proti tomuto rozsudku lze do 15 dnů od doručení podat u Obvodního soudu pro Prahu 2 odvolání k Městskému soudu v Praze</p>		<p>CERTIFICATE OF SERVICE:</p> <p>I certify that a copy of this document was mailed to Vienna Marie Riley, Sanford, Florida, 32771, and Dusty L. Twaman, ESQ., Winter Garden, Florida 34787, Attorney for</p>

<p>Manžel, který přijal příjmení druhého manžela, může do šesti měsíců od právní moci výroku o rozvodu manželství oznámit kterémukoli matričnímu úřadu, že přijímá zpět své dřívější příjmení.</p>		<p>Petitioner/Husband on this 18th day of July, 2006.</p> <p>-----</p> <p>Judicial Assistant / Attorney</p>
<p>V Praze dne 30. června 2014 JUDr. Ivan Krul, v. r. samosoudce Kulaté úřední razítko Za správnost vyhotovení: Zuzana Filipová čitelný podpis</p>		

4 PRÁVNÍ JAZYK

Tato kapitola se zaměřuje na základní charakteristické rysy právní angličtiny, které se typicky vyskytují v rozsudcích o rozvod manželství. Právní angličtina se od běžné angličtiny liší v mnoha ohledech a na všech jazykových úrovních. Bázlík uvádí, že tento zvláštní charakter angličtiny je mimo jiné „zapříčiněn historickým vývojem právního systému na Britských ostrovech a faktem, že zde nebylo recipováno římské právo na rozdíl od zbytku kontinentální Evropy, kde zůstává významným pramenem práva i dnes“ (Bázlík, 2009, s. 11).

Cílem této kapitoly je tedy ukázat tyto rozdíly na jednotlivých jazykových úrovních, přičemž terminologii je věnována samostatná kapitola

4.1 Rovina lexikální

4.1.1 Archaické vyjadřování

Archaické vyjadřování je jedním z typických znaků formálního vyjadřování v právní angličtině. Z archaismů se v rozvodových rozsudcích nejčastěji objevují příslovce *hereby*, *herein*, *hereinafter*, *hereto*, *thereof*, *thereon*, *whereof*,... (Stanojevičová, 2011, s. 69)

Dále se často vyskytují předložkové vazby *pursuant to*, *prior to*, *subsequent to*, ...

Z podstatných jmen je to například sloveso *waive* ve významu „vzdát se práva“.

4.1.2 Synonymní výrazy

Dalším typickým znakem právní angličtiny je časté používání párových synonym (dublet) nebo triplet, za účelem zdůraznění (Přidalová, 2008, s. 9). Tato tradice pochází z doby po vítězství Normanů v bitvě u Hastingsu v roce 1066, kdy se k anglickému synonymu připojovalo synonymum románského původu (Knittlová, 2010, s. 143).

Příklady dublet:

terms and conditions

podmínky

instrument and document

listina

order and adjudge rozhodnout

done and ordered rozhodnuto

Příklad triplet:

order, adjudge and decree rozhodnout

Dále se vyskytují slovesné řetězce tvořené neúplnými synonymy. Účelem takovýchto struktur je přidat význam, který není obsažen v prvním slovese. V takových případech jsou významové rozdíly mezi slovesy stojícími vedle sebe minimální, zatímco větší rozdíl ve významu se projeví mezi prvním a posledním slovesem řetězce (Bázlík, 2009, s. 114).

Příklad:

ratified, confirmed, incorporated and adopted schválit a včlenit

4.1.3 Termíny latinského a francouzského původu

Před příjezdem Viléma Dobyvatele byla právě latina díky přijetí křesťanství v roce 597 jazykem právních dokumentů a dodnes se v nich latinské termíny velmi často objevují (*bona fide, ad hoc, affidavit, alibi, habeas corpus, ratio decidendi, ...*), i když se soudy stále častěji snaží upřednostňovat anglické výrazy (Přidalová, 2008, s. 7).

Příklad:

manu propria (m. p.) vlastní rukou (v. r.)

in propria persona (pro se) osobně

a vinculo matrimonii rozvod

a mensa et thoro od stolu a lože

in re ve věci

Po dobytí Anglie Normany se stala hlavním jazykem práva a soudu francouzština, což trvalo až do roku 1731 (Stanojevičová, 2011, s. 67). Z tohoto důvodu lze v rozvodovém rozsudku nalézt poměrně velké množství termínů, které mají původ ve francouzštině, vzhledem k tomu, že se v něm objevuje terminologie spjatá se soudnictvím.

Příklad:

<i>appeal</i>	odvolání
<i>court</i>	soud
<i>defendant</i>	žalovaný
<i>evidence</i>	důkaz
<i>judge</i>	soudce
<i>judgement</i>	rozsudek

4.1.4 Slova mající odlišný význam než v běžné angličtině

Právní angličtina používá spoustu výrazů z běžné angličtiny, ale v právním kontextu dostávají zcela jiný význam nebo hned několik významů a stávají se z nich právní termíny (Přidalová, 2008, s. 7).

Příklad:

<i>instrument</i>	právní dokument
<i>party</i>	strana, účastník
<i>service</i>	doručení
<i>title</i>	vlastnické právo
<i>cause</i>	právní věc
<i>summons</i>	soudní obsílka

4.2 Rovina syntaktická

Právní angličtina se vyznačuje dlouhými souvětími. Tento charakteristický znak Stanojevičová přičítá historickému vývoji, protože „původně se každá část právního dokumentu skládala pouze z jediného souvětí. Tato souvětí obsahovala velké množství informací, opakující se prvky, dlouhé jmenné fráze se spoustou modifikací, neobvyklý slovosled, předložkové fráze a také souřadné a podřadné vedlejší věty (Stanojevičová, 2011, s. 72).

Jejich stavba může být někdy natolik komplikovaná, že bez provedení podrobné analýzy takových souvětí bývá obtížné určit jejich správný význam (Bázlík, 2009, s. 100)

Příklad:

*The Marital Settlement Agreement of the parties, marked as Exhibit “I” and incorporated herein by reference for all purposes, is **approved and expressly made a part of the Final Judgement of Dissolution of Marriage, and all of the terms and provisions of the Marital Settlement Agreement are RATIFIED, CONFIRMED, INCORPORATED and ADOPTED** as Orders of this Court to the same extent and with the same force and effect **as if** their terms and provisions were set forth verbatim in this Final Judgement, and the parties are **ORDERED to comply** with the terms and provisions of the Marital Settlement Agreement.*

Podle Knittlové se v právních textech nejčastěji objevují oznamovací věty, přičemž tázací a zvolací věty se používají jen zřídka. U rozkazovacích vět pak závisí na zvoleném žánru (Knittlová, 2010, s. 142).

4.2.1 Trpný rod

Trpný rod je jednou z nedílných součástí právního jazyka, ovšem jak poznamenává Stanojevičová, právníci jsou zvyklí ho v právních textech používat téměř neustále, především pak v případech, kdy se ukládá nějaká povinnost nebo podmínka (Stanojevičová, 2011, s. 73). Trpný rod pak dále přispívá k vysoké formálnosti právního textu (Bázlík, 2009, s. 75).

V rozvodových rozsudcích se pak trpný rod vyskytuje stejně často jako rod činný (Bázlík, 2009, s. 75). Může se vyskytovat samostatně nebo i ve spojení s modálním slovesem shall.

Příklad:

*The parties **are awarded** Judgement for Dissolution of Marriage, and the bonds of matrimony between... **are hereby dissolved.***

*Petitioner and Respondent in the future **shall be held and considered** as separate and distinct persons altogether unconnected by any nuptial union or civil contract whatsoever and both shall have the right to remarry.*

4.3 Rovina textová

Jak již bylo v přechozí podkapitole zmíněno, pro právní texty v angličtině jsou typická dlouhá souvětí. Dokonce existují dokumenty, které jsou složeny z jediné, velmi dlouhé věty (viz. Příloha 3A).

Koheze textu se nejčastěji zajišťuje opakováním lexikálních jednotek, které je v běžném jazyce nežádoucí avšak v případě právnické angličtiny typické. Stanojevičová zmiňuje, že tuto tendenci má za následek snaha vyhnout se používání anaforické reference v právních textech. Jedná se o osobní zájmena, ukazovací zájmena a ukazovací přídavná jména. Namísto nich se v právních dokumentech opakují podstatná jména, protože u zájmen není vždy jasné, na které slovo odkazují. Taková nepřesnost a nejednoznačnost je v právních textech zcela nežádoucí (Stanojevičová, 2011, s. 72).

Toto opakování lexikálních jednotek se postupem času stalo stylistickým nástrojem právnické angličtiny, který se používá i tehdy, kdy to není nutné.

Příklad:

The parties wish to settle between themselves their respective rights, duties, and obligations... The Court finds that this Marital Settlement Agreement, which is incorporated herein as Exhibit I, was entered into voluntarily by each party, has been filed of record and introduced into evidence at the final hearing in this cause.

The parties are awarded Judgement for Dissolution of Marriage...

The Marital Settlement Agreement of the parties, ..., is approved and expressly made a part of the Final Judgement of Dissolution of Marriage, ..., and the parties are ORDERED to comply...

4.4 Rovina sémantická

Bázlík uvádí, že pro právní texty v angličtině je typický mnohem častější výskyt modálních sloves, než je tomu v běžném jazyce, přičemž se jedná právě o ta modální slovesa, která se v běžném jazyce vyskytují nejméně často – *shall* a *may*. Příčinou tohoto fenoménu je povaha právních textů, které se zabývají především tím, co je povoleno, zakázáno nebo komu je uložena jaká povinnost. To úzce souvisí s faktem, že v právnické angličtině se využívá hlavně deontický význam modálních sloves, který je v souladu s preskriptivní povahou právních textů. To vysvětluje, proč se v právnické angličtině používá tak málo druhů modálních sloves a proč se tak málo vyskytují spojení modálního slovesa a minulého infinitivu, protože modalita takovýchto spojení je většinou epistemická (Bázlík, 2009, s. 63-65).

So se týká výskytu modálních sloves ve čtyřech analyzovaných rozvodových rozsudcích, výskyt modálního slovesa *may* je zanedbatelný, na druhou stranu *shall* se objevuje poměrně často a pravidelně, avšak ne tak jako například trpný rod.

4.4.1 Shall

Jak již bylo dříve zmíněno, *shall* je nejpoužívanějším modálním slovesem a jedním z nejcharakterističtějších znaků právníké angličtiny vůbec jak v Anglii, tak v USA.

Sloveso *shall* vyjadřuje povinnost, pokud se vyskytuje o záporném tvaru tak zákaz nebo neexistenci povinnosti. Bázlík poznamenává, že v případě kdy *shall* vyjadřuje povinnost, pak zhruba odpovídá významu slovesa *must* a významu záporu *must not*, když vyjadřuje zákaz (Bázlík, 2009, s. 65).

V běžném jazyce *shall* vyjadřuje budoucnost, avšak v právních textech budoucí význam *shall* odpadá a k vyjádření budoucnosti se používá sloveso *will*, jak je patrné z následujícího příkladu.

Příklad:

Neither party shall hereafter incur any obligation or liability for which the other party will be liable.

Each party shall provide to the other party any necessary information...

Petitioner and Respondent in the future shall be held and considered as separate and distinct persons altogether...

5 SLOVNÍ ZÁSoba

Tato kapitola se věnuje právní terminologii a specificky té, která se typicky vyskytuje v rozvodových rozsudcích. Jedná se o termíny jak z oblasti hmotněprávní tak procesněprávní, neboť, jak již bylo zmíněno výše, rozsudek je právní úkon soudu, který zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti.

Jednotlivá slova, kolokace a fráze jsou řazeny na základě Tomáškovy členění do tří podkategorií: právní termíny, slovní spojení a jazykové šablony (Tomášek, 2003, s. 48).

5.1 Právní termíny

Knittlová o stylu právní angličtiny píše, že „je protkán tradičními, ustrnulými, petrifikovanými formulami a termíny. Jeho nesrozumitelnost je však jen zdánlivá, často je výsledkem dlouhodobého procesu, během něhož byly vypreparovány a praxí ověřeny výrazy, fráze a formulace, které nabyly charakteru termínů“ (Knittlová, 2010, s. 141).

Tomášek vymezuje právní termíny jako „pojmenování právní skutečnosti, jejichž význam lze přesně definovat“ (Tomášek, 2003, s. 49). Ty mohou být jednoslovné i víceslovné.

Termination, Dissolution, Divorce, Separation

Všechny výše zmíněné termíny souvisejí se zánikem manželství, je ale důležité vědět, jaké jsou mezi nimi významové rozdíly.

BLD definuje termín „*termination*“ jako „*ukončení*“, „*konec*“, avšak v kontextu rodinného práva je správný překlad „*zánik*“ nebo „*zánik manželství*“ (Nolan, 1979, s. 1319).

Co se týká termínu „*dissolution*“, BPS uvádí, že tento termín znamená „*rozvod*“, avšak nezahrnuje prohlášení manželství za neplatné (Nolan, 1993, s. 447). Chromá navíc dodává, že „sloveso „*dissolve*“ obvykle nezahrnuje zánik z důvodu úmrtí, ale pouze na základě soudního rozhodnutí“ (Chromá, 2014, s. 133).

Termíny „*dissolution*“ a „*divorce*“ se tedy budou překládat jako „*rozvod*“.

Naopak „*separation*“ nebo též „*judicial separation*“ je právní institut, který v českém právním řádu neexistuje a je typický pro angloamerický právní

system. SJDWP uvádí, že „soudní rozlučka má stejné účinky jako rozvod *a mensa et thoro* (od stolu a lože) v právní úpravě před 1. lednem 1858 a to v zákoně o rodině z roku 1857“ (Greenberg, 2002, s. 1373). Jestliže soud vydá rozhodnutí o soudní rozluce, pak ten z manželů, který o jeho vydání požádal, nemusí dále žít ve společné domácnosti se svým manželem nebo manželkou. Na rozdíl od rozvodu však nemůže uzavřít nové manželství a návrhovač nemá povinnost prokazovat, že došlo k nezvratnému rozvratu manželství.⁸

Contested divorce, Uncontested divorce vs. Fault divorce, No-fault divorce

Webový slovník na stránkách USLegal uvádí, že v průběhu **sporného rozvodu** (*contested divorce*) „jsou strany v kontradiktorním postavení a nejsou schopny dohodnout se na podmínkách rozvodu. Oblastmi, na kterých se strany často nemohou dohodnout, bývají mimo jiné rozvodové důvody, péče o dítě, návštěvy dítěte, rozdělení majetku, výživné dítěte, výživné manžela po rozvodu,... Při sporném rozvodu strany přenechávají rozhodnutí o záležitostech spjatých s rozvodem soudu.“⁹

Zatímco při **nesporném rozvodu** (*uncontested divorce*) „existuje mezi stranami shoda ve všech věcech a soud manželství rozvede.“¹⁰

Jedná se tedy o podobnou koncepci rozvodu, jak je zakotvena v českém právním systému. Avšak názvosloví OZ tyto typy rozvodu definuje jako **rozvod se zjišťováním příčin rozvratu** (tzv. sporný rozvod) podle § 756 OZ a **rozvod bez zjišťování příčin rozvratu** (tzv. nesporný rozvod) podle § 757 OZ (Šmíd, 2013, s. 57).

Na druhou stranu právní institut **rozvodu se zaviněním** (*fault divorce*) a **rozvodu bez zavinění** (*no-fault divorce*) v českém právu neexistuje a je vlastní pro angloamerický systém práva. V prvním případě musí jeden z manželů prokazovat zavinění toho druhého, aby soud manželství rozvedl, zatímco při rozvodu bez zavinění tato povinnost odpadá (Přidalová, 2008, s. 194). Je důležité

⁸ *Divorce – England and Wales*. E-JUSTICE.EUROPA.EU [online]. 12. července 2016 [cit. 3. března 2017]. Dostupné z: <https://e-justice.europa.eu/content_divorce-45-EW-cs.do?clang=en>.

⁹ *Contested and Uncontested Divorce Law and Legal Definition*. DEFINITIONS.USLEGAL.COM [online]. [cit. 3. března 2017]. Dostupné z: <<https://definitions.uslegal.com/c/contested-and-uncontested-divorce/>>.

¹⁰ *Contested and Uncontested Divorce Law and Legal Definition*. DEFINITIONS.USLEGAL.COM [online]. [cit. 3. března 2017]. Dostupné z: <<https://definitions.uslegal.com/c/contested-and-uncontested-divorce/>>.

tyto termíny nezaměňovat s termíny *contested divorce* a *uncontested divorce*, neboť se jedná o zcela rozdílné právní instituty.

Rozvod s tvrdostní klauzulí (tzv. ztížený rozvod)

České právo zná ještě sporný rozvod s tvrdostní klauzulí (tzv. ztížený rozvod) podle § 755 odst. 2 OZ. Tato tvrdostní klauzule chrání manžela před nepřiměřenou újmou a zájmy společného nezletilého dítěte (Šmíd, 2013, s. 59). Navrhuji překládat jako „*divorce with harshness clause*“.

Manželé, manžel, manželka

Podle § 385 jsou účastníky řízení o rozvod manželé. Díky velké rekodifikaci občanského práva tak odpadlo nevhodné označování účastníků tohoto řízení jako žalobce, žalovaný nebo navrhovatel a odpůrce (Šmíd, 2013, s. 192). K vyjádření tohoto rozdílu v pojetí účastníků je tedy tyto termíny vhodné překládat jako „*spouses*“, „*husband*“ a „*wife*“.

Petitioner, Respondent

Na druhé straně procesněprávní úprava v angloamerickém systému práva v rozvodových rozsudcích používá pro označení účastníků termíny „*petitioner*“ a „*respondent*“. BPS uvádí, že „*petitioner*“ je ten z účastníků, který podá návrh na zahájení řízení, zatímco „*respondent*“ se tomuto návrhu brání nebo mu odporuje (Nolan, 1993, s. 1059). Jedná se tedy o procesněprávní pojetí účastenství a nikoliv materiální jak je tomu dnes v české právní úpravě. K vyjádření tohoto rozdílu doporučuji tyto termíny překládat jako „*navrhovatel/žalobce*“ a „*odpůrce/žalovaný*“.

Společná domácnost a rodinná domácnost

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zavedl nový pojem tzv. rodinou domácnost. Avšak není nezvyklé, že některé soudy stále používají terminologii spjatou s předchozí právní úpravou, jak je tomu v tomto případě, kdy soud zmiňuje tzv. společnou domácnost, nebo i v případě účastenství, kdy se stále v některých rozvodových rozsudcích podle OZ a ZZŘ účastníci řízení označují jako „žalobkyně/žalobce“ a „žalovaná/žalovaný“.

Podle Chromé je pak vhodným anglickým ekvivalentem pojem „*family household*“.

Opuštění rodinné domácnosti

S rodinnou domácností je úzce spjato její opuštění, které OZ zmiňuje v § 691. Chromá při překladu upřednostňuje termín anglického rodinného práva „*abandonment*“, před termínem „*desertion*“, jehož anglická definice vyžaduje splnění 5 znaků, čímž se liší od institutu opuštění rodiny v českém právu (Chromá, 2014, s. 129).

Maintenance

BPS definuje „*maintenance*“ jako „poskytování životních prostředků neboli jídla, oděvu, přístřeší, atd. jednou osobou jiné osobě pro její podporu, zvláště tehdy, je-li právní vztah mezi stranami takový, že jedna je povinna druhou podporovat, jako například mezi otcem a dítětem nebo manželem a manželkou“ (Nolan, 1993, s. 878).

Chromá zmiňuje, že v zemích práva *common law* termín „*maintenance*“ označuje výživné dítěte, zatímco pro výživné manžela se užívá „*alimony*“. Avšak pro překlad českého termínu „výživné“ doporučuje jako vhodný ekvivalent „*maintenance*“, popřípadě „*maintenance and support*“, nezávisle na to, zda se jedná o výživné dítěte nebo manžela. (Chromá, 2014, s. 130).

Marital Settlement Agreement

Vzhledem k tomu, že manželství uvedené v Příloze 4A bylo bezdětné, bude se zmíněná dohoda překládat jako „*Dohoda o vypořádání vzájemných majetkových vztahů, práv a povinností pro dobu po rozvodu*“. Avšak webový právní slovník na LAW.CORNELL.EDU definuje „*marital settlement agreement*“ jako „dohodu upravující vypořádání majetku, výživné, svěřeni dítěte do péče, styk dítěte s rodiči, ...“¹¹

¹¹ *Marital Settlement Agreement*. LAW.CORNELL.EDU. [online]. [cit. 15. dubna 2017]. Dostupné z: < https://www.law.cornell.edu/wex/marital_settlement_agreement >.

OZ v § 738 zmiňuje dohodu o vypořádání společného jmění manželů. V takovém případě Chromá doporučuje takovou smlouvu překládat jako „*agreement on the settlement of community property*“ (Chromá, 2014, s. 132).

Decree nisi a Decree absolute

Podle BPS vyjadřuje termín „*decree*“ „rozsudek ekvinitního soudu, který z mnoha hledisek odpovídá rozsudku soudu soudícího podle common law“ (Nolan, 1993, s. 388). Avšak následkem již dříve zmíněného sloučení common law a práva ekvity v USA, byl termín „*judgement*“ ve většině států nahrazen „*decree*“. K tomuto, sloučení ovšem v Anglii nedošlo, tudíž se „*decree*“ stále vyskytuje v rozsudcích vydanými anglickými soudy.

V anglické právní praxi se „*decree nisi*“ definuje jako soudní rozhodnutí, které soud vydá v případě, pokud pro povolení rozvodu neshledá žádné překážky. Tento rozsudek však ještě nedovoluje manželům uzavřít nové manželství, jedná se tedy o „**prozatímní rozsudek**“. ¹²

Pokud dojde ke splnění podmínky v tomto rozsudku uvedené, soud na žádost tento rozsudek přemění na „*decree absolute*“, tedy na „**konečný rozsudek**“. ¹³

Deputy District Judge

V jednom z níže uvedených anglických rozsudků lze nalézt tento termín, který je úzce spjat se soustavou soudů a právníkům povoláním v Anglii. Jedná se o „**zástupce okresního soudce**“. Jsou to soudci na částečný úvazek, kteří zasedají u soudů hrabství a na okresních úřadech Vrchního soudu. ¹⁴

¹² *Get a divorce: Apply for decree nisi*. GOV.UK [online]. 26. dubna 2017 [cit. 28. dubna 2017]. Dostupné z: <<https://www.gov.uk/divorce/apply-for-decree-nisi>>.

¹³ *Get a divorce: Apply for a decree absolute*. GOV.UK [online]. 26. dubna 2017 [cit. 28. dubna 2017]. Dostupné z: <<https://www.gov.uk/divorce/apply-for-a-decree-absolute>>.

¹⁴ *Právníká povolání – Anglie a Wales*. E-JUSTICE.EUROPA.EU [online]. 1. prosince 2016 [cit. 10. března 2017]. Dostupné z: <https://e-justice.europa.eu/content_legal_professions-29-ew-maximizeMS-cs.do?member=1>.

Samosoudce

Pokud v řízení rozhoduje samosoudce, pak to znamená, že rozhoduje pouze jeden soudce. Není zde senát ani porota. Vhodnými anglickými ekvivalenty jsou pak termíny „*a single judge*“ nebo „*a judge sitting alone*“. (Chromá, 2014, s. 176).

5.2 Slovní spojení

Tomášek o slovních spojeních hovoří jako o „víceslovných výrazech neterminologické povahy“, které popisují právní skutečnosti. Nelze je tedy definičně vymezit. Jsou ale právně příznaková a vzhledem k tomu, že se jimi popisuje právní skutečnost, mívají také pevnou stavbu. To znamená, že jejich stavbu není možné měnit. Nejčastěji se vyskytuje pevná vazba slovesa a určitého podstatného jména (Tomášek, 2003, s. 51).

Uzavřít manželství

Toto slovní spojení uvádí OZ mimo jiné v § 659, zatímco v § 658 lze nalézt ekvivalentní spojení „*vstoupit do manželství*“. Je vhodné překládat je jako „*was solemnized*“ nebo „*enter into marriage*“.

Ratified, confirmed, incorporated and adopted

Zde je příklad slovesného řetězce tvořeného neúplnými synonymy. Účelem takovýchto struktur je přidat význam, který není obsažen v prvním slovese. Jako vhodný překlad doporučuji „*schálit a včlenit*“.

5.3 Jazykové šablony

Jazykové šablony Tomášek definuje jako „ustálené, standardní právní obraty (spojení slov, ale i celá věta), dané v právní oblasti konvencí, které vstupují do právního projevu jako ústrojně a konstrukčně hotové“ (Tomášek, 2003, s. 53).

Podle § 755 odst. 1 zákona č.89/2012 Sb., občanského zákoníku

Asi nejvýznamnější jazykovou šablonou je citace zákona, která se v českém rozvodovém rozsudku objevuje velmi často, což pramení z faktu, že soud rozhoduje na základě zákona a tudíž musí svá zjištění opřít a konkrétní zákonná ustanovení.

Chromá o citaci zákonů uvádí, že „na rozdíl od zákonů v anglicky mluvících zemích, jež jsou citovány pod svým ‚*short title*‘ (např. Companies Act

2006) jsou české zákony označovány číslem, rokem vstupu v platnost a zkratkou Sb., implikující jeho publikaci ve Sbírce zákonů České republiky“ (Chromá, 2014, s. 90). Chromá se také vyslovuje proti překládání zkratky „Sb“ do angličtiny (Chromá, 2014, s. 91).

Vhodné překladatelské řešení této citace je tedy:

„Pursuant to Section 755 subsection 1 of Act No. 89/2012 Sb., the Civil Code“

Pro překlad předložky „podle“ je ještě možné použít anglickou předložkovou vazbu *„in accordance with“*. Chovanec (2011, s. 399) ve své publikaci používá též předložku *„under“*.

ZÁVĚR

Vzhledem k volnému pohybu osob a služeb na území Evropské unie a zvyšující se rozvodovosti význam překladu rozsudku o rozvodu manželství získává stále větší praktický význam a společenskou relevanci. Cílem této práce proto bylo analyzovat a upozornit na úskalí a problémy, na které překladatel při překladu rozvodového rozsudku může narazit, a následně nabídnout postupy při jejich řešení.

Ještě než překladatel začne s vlastním překladem, musí si uvědomit, že existují rozdíly mezi jednotlivými právními kulturami. V případě češtiny a angličtiny se jedná o rozdíly mezi kontinentálním právním systémem a systémem práva *common law*, které vyplívají z odlišného historického vývoje společnosti a práva na daných územích.

Následně překladatel naráží na problematiku hmotněprávní úpravy rozvodu manželství, kdy se musí podrobně seznámit s právními normami, které rozvod manželství v jednotlivých státech upravují.

Komplexnost a složitost překladu rozvodového rozsudku se pak plně projeví u procesněprávní úpravy a přísných požadavků na formu a obsah, které pramení z konstitutivního charakteru rozsudku a faktu, že se jedná o právní úkon soudu jako orgánu veřejné moci, který je oprávněn autorativně rozhodovat o právech a povinnostech osob.

Překlad právních textů z češtiny nebo do ní je o to komplikovanější, že před několika lety došlo k velké rekonstrukci a harmonizaci českého soukromého práva. Jelikož se jedná o změnu zásadní a poměrně nedávnou, nová terminologie není ještě zcela zaužívaná a některé soudy ještě občas používají terminologii předchozí právní úpravy, proto je vhodné, aby se překladatel zběžně seznámil i se starší právní úpravou.

Z toho plyne, že rozvodový rozsudek je velmi specifickým typem právního textu obsahující velmi komplexní a širokou právní problematiku. Navíc vzhledem k tomu, že soud rozhoduje na základě zákona, opírá proto své závěry o konkrétní ustanovení, takže rozsudek obsahuje dlouhé, doslovné citace z relevantních právních předpisů. Po provedení kontrastivní analýzy jsem dospěla k závěru, že překladatel se tak musí stát jakýmsi právníkem-laikem, aby mohl rozsudek o

rozvod manželství správně přeložit, protože neanalyzuje pouze jazykovou stránku rozsudku ale i tu právní, kdy musí být schopen správně interpretovat a pochopit jednotlivé právní normy.

Kromě toho se překladatel musí vypořádat s nástrahami a specifiky právnické angličtiny, která se do dnešní podoby vyvíjela více než tisíc let a to na všech jazykových rovinách.

Snad tím největším úskalím je pak právní terminologie, kdy i zdánlivě ekvivalentní termíny mohou mít v různých právních systémech odlišný obsah a tradici (Chovanec, 2011, s. 8).

Poslední část bakalářské práce obsahuje překlady jednotlivých rozvodových rozsudků. Při závěrečném ohlédnutí na celou kontrastivní analýzu je zřejmé, že všechny kapitoly jsou nerozlučně provázány s překladem a tudíž všechny v nich zmíněné informace jsou nezbytné k dosažení kvalitního překladu rozvodového rozsudku.

Na úplný závěr bych ráda vyjádřila osobní přání, že tato práce bude mít praktické využití pro ty, kteří začínají s překládáním rozvodových rozsudků, a poslouží jim jako jisté vodítko nebo návod.

PŘÍLOHY

Příloha 1A

3 C 38/2014–21

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl JUDr. Ivanem Krulem jako samosoudcem v právní věci manželů Karly Ptáčkové, nar. 22. 6. 1985, bytem v Praze 2, Slezská 1001/17, a Ivana Ptáčka, nar. 14. 12. 1985, bytem v Praze 4, Suchořípská 169/8, o rozvod manželství,

t a k t o:

- II. Manželství Karly Ptáčkové, rozené Kafkové, a Ivana Ptáčka, uzavřené dne 15. června 1995 před Úřadem městské části Praha 2, se rozvádí.**
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í:

Karla Ptáčková (dále jen manželka) se domáhala rozvodu manželství s Ivanem Ptáčkem (dále jen manžel) s tím, že mezi ní a manželem v důsledku neustálých neshod došlo k naprostému odcizení, manžel má známost s jinou ženou, ke které se odstěhoval. Manžel se k návrhu připojil.

Z oddacího listu soud zjistil, že účastníci uzavřeli manželství 15. 6. 2005 před Úřadem městské části Praha 2, z jejich občanských průkazů, že jsou občany České republiky, a z rodného listu, že se z manželství dne 4. 11. 2005 narodil nezletilý Petr.

Z výpovědi manželky soud zjistil, že manželství uzavírala po pětíměsíční známosti, a to jen proto, že byla těhotná. Mezi ní a manželem byly neshody již v této době, jsou totiž oba zcela jinak povahově založení, neshody se po uzavření manželství ještě vyhrotily. Manželka manželovi vyčítala, že chodí pozdě domů a tráví značnou část svého volného času s kamarády, při jeho pozdních příchodech domů mezi nimi pravidelně docházelo k ostrým hádkám. Po narození dítěte se tento stav nezlepšil. Účastníci si vůbec nerozuměli a zřejmě i proto nedokázal manžel ani v této době omezit své styky s partou kamarádů, zdržoval se často po večerech v jejich společnosti, trávil s nimi převážnou část sobot a nedělí mimo Prahu a manželku nechával doma samotnou s dítětem. Neustálé hádky vedly postupně k jejich vzájemnému odcizení. Již před dvěma lety spolu přestali jako manželé žít, přestali i společně hospodařit. Od této doby žije každý z nich vlastním způsobem života, zpočátku bydleli v jednom bytě a manžel jí přispíval na byt a výživu dítěte. O nezletilého se stará výlučně manželka, v době, kdy je v zaměstnání, je nezletilý ve školce. Dne 16. 1. 2014 se manžel ze společné domácnosti odstěhoval a od té doby se s ní ani s dítětem nesešel.

Z výpovědi manžela soud zjistil, že manželství uzavíral ve dvaceti letech, bez hlubšího citového vztahu k manželce, jen s ohledem na její těhotenství. Manželství nebylo spokojené, když sám nedokázal kvůli manželce změnit svůj způsob života. Vždy se lépe cítil mezi partou svých kamarádů a dával jejich společnosti přednost před společností manželky, se kterou se stále hádal. Nesblížilo je ani narození dítěte. Sám má sice nezletilého rád, nemá však pro něj dostatek trpělivosti a nedokáže se mu věnovat. O nezletilého se proto vždy starala manželka. Odcizení mezi ním a manželkou se neustále stupňovalo. Před dvěma lety spolu přestali jako manželé žít. Sám udržuje déle než rok vztah s Janou

Krychtálkovou, ke které se dne 16. 1. 2014 odstěhoval a od té doby se s manželkou ani dítětem neseťkal.

Z výpovědi svědkyně Ivany Kafkové, matky manželky, bylo zjištěno, že od ledna 2014 žijí účastníci odděleně, když se manžel ze společné domácnosti odstěhoval. K jeho odchodu došlo v důsledku dlouhodobých neshod v manželství, které již delší dobu existovalo pouze formálně. Účastníci jsou zcela jinak povahově založeni a oba vyvolávali nejen z vážných důvodů, ale i pro malichernosti stále hádky, a to i v přítomnosti svědkyně. Postupně se vzájemně zcela odcizili. Manželka se svědkyni svěřila s tím, že k žalovanému žádný vztah již nemá a že jeho odchod ze společného bytu přijala jako velké ulehčení. Nezletilý syn účastníků žije s matkou.

Z výpovědi svědkyně Jany Krychtálkové bylo zjištěno, že má 14 měsíců známost s manželem, od poloviny ledna 2014 spolu žijí ve společné domácnosti a chtějí spolu uzavřít manželství.

Z rozsudku zdejšího soudu ze dne 22. 4. 2014, č. j. P 445/2014–12, bylo zjištěno, že nezletilý syn účastníků byl pro dobu po rozvodu svěřen do výchovy manželky a manželovi bylo uloženo platit na jeho výživu částkou 2800 Kč měsíčně.

Podle § 755 odst. 1 zákona č.89/2012 Sb., občanského zákoníku, (dále jen o.z.) manželství může být rozvedeno, je-li soužití manželů hluboce, trvale a nenapravitelně rozvráceno a nelze očekávat jeho obnovení.

Podle odst. 2 přesto, že je soužití manželů rozvráceno, nemůže být manželství rozvedeno, byl-li by rozvod v rozporu

a) se zájmem nezletilého dítěte manželů, které nenabylo plné svéprávnosti, který je dán zvláštními důvody, přičemž zájem dítěte na trvání manželství soud zjistí i dotazem u opatrovníka jmenovaného soudem pro řízení o úpravu poměrů k dítěti na dobu po rozvodu, nebo

b) se zájmem manžela, který se na rozvratu porušením manželských povinností převážně nepodílel a kterému by byla rozvodem způsobena zvlášť závažná újma s tím, že mimořádné okolnosti svědčí ve prospěch zachování manželství, ledaže manželé spolu již nežijí alespoň po dobu tří let.

Podle odst. 3 mají-li manželé nezletilé dítě, které není plně svéprávné, soud manželství nerozvede, dokud nerozhodne o poměrech dítěte v době po rozvodu manželů.

Podle § 756 o. z. soud, který rozhoduje o rozvodu manželství, zjišťuje existenci rozvratu manželství, a přitom zjišťuje jeho příčiny, pokud dále není stanoveno jinak.

Podle § 757 odst. 1 připojí-li se manžel k návrhu na rozvod manželství, který podá druhý z manželů, soud manželství rozvede, aniž zjišťuje příčiny rozvratu manželství, dojde-li k závěru, že shodné tvrzení manželů, pokud se jedná o rozvrat manželství a o záměr dosáhnout rozvodu, je pravdivé a pokud

a) ke dni zahájení řízení o rozvod trvalo manželství nejméně jeden rok a manželé spolu déle než šest měsíců nežijí,

b) manželé, kteří jsou rodiči nezletilého dítěte, které nenabýlo plné svéprávnosti, se dohodli na úpravě poměrů tohoto dítěte pro dobu po rozvodu a soud jejich dohodu schválil,

c) manželé se dohodli na úpravě svých majetkových poměrů, svého bydlení, a popřípadě výživného pro dobu po tomto rozvodu.

Podle odst. 2 dohody uvedené v odstavci 1 písm. c) vyžadují písemnou formu a podpisy musí být úředně ověřeny.

K rozvodu bez zjišťování příčin rozvratu nejsou splněny podmínky dle § 757 odst. 1 písm. B) a c) o. z., neboť soud péče o nezletilé neschválil dohodu manželů o úpravě poměrů nezletilého dítěte manželů pro dobu po rozvodu a rozhodl o nich rozsudkem a manželé nepředložili soudu ověřenými podpisy opatřenou písemnou dohodu o úpravě svých majetkových poměrů, svého bydlení a popřípadě výživného pro dobu po rozvodu.

Po provedeném dokazování dospěl soud k závěru, že zákonné podmínky rozvodu manželství jsou v daném případě splněny. Účastníci uzavírali manželství velice mladí, po krátké známosti, aniž by blíže vzájemně poznali své povahové vlastnosti, důvodem uzavření sňatku bylo těhotenství manželky. V důsledku povahových odlišností docházelo mezi účastníky k hádkám, kterými se stále více odcizovali. Manžel se cítil lépe ve společnosti svých kamarádů, neměl zájem o rodinný život, často odcházel z domova a manželku nechával doma samotnou s dítětem. Oba účastníci k sobě ztratili citový vztah, dva roky spolu jako manželé

nežijí, žalovaný má déle než rok známost s jinou ženou a půl roku s ní žije ve společné domácnosti.

Za tohoto stavu je manželství pouze formálním svazkem a neplní svůj společenský účel. Rozvod manželství účastníků není v rozporu ani se zájmem jejich nezletilého dítěte, na jehož poměrech se rozvodem nic nezmění. I za trvání manželství totiž účastníci spolu nežijí, bydlí odděleně a nezletilý je vychováván výlučně manželkou. Proto soud manželství rozvedl.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 23 zákona č. 292/2013 Sb., podle něhož v řízení o rozvod manželství zásadně nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení; náhradu lze přiznat, odůvodňují-li to okolnosti případu, takové okolnosti však nebyly shledány.

P o u č e n í:

Proti tomuto rozsudku lze do 15 dnů od doručení podat u Obvodního soudu pro Prahu 2 odvolání k Městskému soudu v Praze

Manžel, který přijal příjmení druhého manžela, může do šesti měsíců od právní moci výroku o rozvodu manželství oznámit kterémukoli matričnímu úřadu, že přijímá zpět své dřívější příjmení.

V Praze dne 30. června 2014

JUDr. Ivan Krul, v. r.
samosoudce

Kulaté úřední razítko

Za správnost vyhotovení:

Zuzana Filipová

čitelný podpis

ČESKÁ REPUBLIKA

**JUDGEMENT
IN THE NAME OF THE REPUBLIC**

The District Court of Prague 2, in the action held before single judge JUDr. Ivan Krul, in the legal case of spouses Karla Ptáčková, born 22. 6. 1985, residing at Slezská 1001/17, Prague 2, and Ivan Ptáček, born 14. 12. 1985, residing at Suchořípská 169/8, Prague 4, concerning the dissolution of their marriage, rules as follows:

- I. The marriage of Karla Ptáčková, née Kafková, and Ivan Ptáček, solemnized on the 15th day of June 1995 before the Borough Municipal Authority of Prague 2, is hereby dissolved.
- II. The parties are not entitled to reimbursement of the costs of proceedings.

R e a s o n i n g:

Karla Ptáčková (hereinafter referred as the “Wife”) filed a Petition for Divorce against Ivan Ptáček (the “Husband”) since continuous disagreements led to a complete alienation of affection; the Husband has an affair with a different woman and moved out from the family household to live with her. The Husband joined the Petition.

By examining the parties' marriage certificate, their identity cards and a birth certificate, the Court established that the parties entered into marriage on the 15th day of June 1995 before the Borough Municipal Authority of Prague 2, they are citizens of the Czech Republic and one minor child was born from the marriage, namely Petr born on the 4th April 2005.

From the Wife's testimony, the Court established that she entered into marriage after five-month relationship and only because she was pregnant. Already at that time the parties had many disagreements since they are both different in nature and those disagreements only grew worse after the wedding. The Wife blamed the Husband for spending most of his free time with his friends and for arriving late at night on regular basis; they often quarreled during his late-night arrivals. The situation did not get any better even after the birth of their child. The spouses did not get along at all which was probably also the reason why the Husband could not limit his meetings with a group of his friends and spent the evenings in their company; he spent with them most of Saturdays and Sundays outside of Prague leaving his Wife alone at home with their child. The constant arguments gradually led to their alienation. Two years ago, they stopped living together as husband and wife and jointly managing their marital finances. Ever since then they have been leading their separate lives; at first, they lived in the same flat and the Husband contributed to its maintenance and the child's maintenance. The Wife cares for the minor child completely on her own; when she is at work, the minor visits kindergarden. On 16 January 2014 the Husband moved out of the family household and he had no contact with his Wife and child ever since.

From the Husband's testimony, the Court established that he entered into the marriage when he was 20 years old without having any deeper feelings for his Wife and he married her only out of consideration for her pregnancy. The marriage wasn't happy when he was unable to change his lifestyle for her. He always felt more comfortable with his group of friends and preferred their company to that of his own Wife with whom he constantly argued. They did not grow closer even after the birth of their child. Even though the Husband loves the minor, he does not have enough patience and can't give him enough attention and time. This is the reason why it's the Wife who cares for the minor. The alienation

between the spouses gradually became worse. Two years ago they stopped living together as husband and wife. Over a year now the Husband has been in a relationship with Jana Krychtálková with whom he moved in on 16 January 2014 and he hasn't met his Wife and their child ever since.

From the testimony of Ivany Kafková, the mother of the Wife, the Court found that the parties lived apart since January 2014 when the Husband moved out of the family household. His abandonment was caused by long-term disagreements in the marriage which existed only formally for a long time. The parties are completely different in nature and both of them kept picking quarrels not only because of serious matters but also out of pettiness in the presence of the witness. Gradually, they grew estranged. The Wife confided in the witness that she didn't have any emotional attachment towards the Husband and that she welcomed his abandonment. Their minor son lives with the mother.

From the testimony of Jana Krychtálková, the Court found that for 14 months now the witness has been in a relationship with the Husband, since mid-January 2014 they have been living together in a family household as cohabitantes and they want to enter into marriage together.

From the judgement of this Court from 22nd April 2014, reference number P 445/2014-12, it was found that the custody of the minor child was awarded to the Wife and the Husband was obliged to pay the maintenance of 2 800 Czech crowns per month.

Pursuant to Section 755 subsection 1 of Act No. 89/2012 Sb., the Civil Code, (hereinafter referred as the "CC"), marriage may be divorced where the relationship of spouses has been deeply, permanently and irretrievably broken and its restoration cannot be expected.

Pursuant to Subsection 2, even where the relationship of spouses is broken, a marriage may not be divorced if the divorce is at variance

a) with the interests of the minor children of the spouses who has not yet acquired full legal capacity, which is based on special reasons; the court shall also ascertain the interest of the child in the continuation of the marriage by asking the guardian appointed by a court for the proceedings to provide for the relationships to the child for the time after the divorce, or

b) the interest of the spouse who has not predominantly contributed to the breakdown by breaching marital duties and who would incur particularly serious harm; extraordinary circumstances are an indication in favour of preserving the marriage, unless the spouses have not lived together for at least three years.

Pursuant to Subsection 3, if spouses have a minor child who has not yet acquired full legal capacity, the court shall not divorce the marriage until it decides on the situation of the child during the period after the divorce.

Pursuant to Section 756 of CC, a court which decides on a divorce shall ascertain the existence of breakdown of the marriage, and, in doing so, investigate the causes, unless otherwise provided below.

Pursuant to Section 757 subsection 1 of CC, if a spouse joins the petition for divorce filed by the other spouse, the court will grant the divorce without investigating the cause of breakdown of marriage if it concludes that the concurring statement of the spouses in relation to the breakdown of the marriage and the intention to get a divorce is true, and if:

a) by the date on which divorce proceedings are initiated the marriage has lasted at least one year, and the spouses have not lived together for more than six months,

b) the spouses who are parents of a minor child which has not yet acquired full legal capacity have agreed to provide for the arrangements in respect of the child for the time after the divorce and the court has approved the agreement,

c) the spouses have agreed to provide for their property situation, their housing and, where appropriate, the maintenance and support for the period after this divorce.

Pursuant to Subsection 2, the agreements referred to in Subsection (1) (c) shall be in writing and the signatures shall be authenticated.

The conditions for an uncontested divorce falling pursuant to Section 757 subsection 1 paragraphs b) and c) were not met as the Court deciding on the care for minors did not approve the Agreement with respect to the situation of the minor child after divorce, instead the Court issued a judicial decision on it; and the spouses did not submit to the Court a written Marital Settlement Agreement with officially verified signatures regulating the division of the property owned by

the spouses, their respective dwellings or the child's maintenance at the period after the divorce

After producing the evidence, the Court arrived at a conclusion that the statutory conditions of divorce were met in this case. When the parties entered into marriage, they were very young and knew each other only for a short time without getting to know each other's respective character; the reason for the marriage was the Wife's pregnancy. As a result of differences in their characters, the parties constantly argued which caused their deeper and deeper alienation. The Husband felt more comfortable in the company of his friends, he had no interest in family life, he often left home, leaving his wife alone with their child. Both spouses lost all emotional attachment for each other; for two years now they do not live as husband and wife; for over a year the Husband has been in a relationship with a different woman and he's been living with her in common household form the past 6 months.

In this state, the marriage is but a formal union which does not fulfill its social purpose. The divorce is no at variance with the interest of the minor child whose situation will remain unchanged. Even during the existence of marriage, the spouses live apart and their minor son is brought up only by the Wife. Wherefore, the Court granted divorce.

The Court decided on the costs of proceedings in accordance with Section 23 of Act No. 292/2013 Sb., pursuant to which the parties of the proceedings on dissolution of marriage are not entitled to reimbursement of the costs of proceedings; the reimbursement of these costs may be awarded if it is justified by the circumstances of the case, however, the Court did not find any such circumstances.

A d v i c e:

This judgement can be appealed within 15 days from its delivery by the way of the District Court of Prague 2 to the Metropolitan Court in Prague.

The Spouse who took the surname of the other Spouse may within six months from the legal force of the statement notify any registry that they revert to their former name.

In Prague, on 30th June 2014

JUDr. Ivan Krul, m. p.

Single Judge

Round official stamp

Certified as accurate by:

Zuzana Filipová

Legible signature

Příloha 2A

**In the HIGH COURT OF JUSTICE
PRINCIPAL REGISTRY OF THE FAMILY DIVISION**

**Matrimonial cause proceeding in the Principal Registry
treated by virtue of Section 42 of the Matrimonial and
Family Proceedings Act 1964 as pending in a divorce
county court**

No. of matter FO12D06008

Between Myleene Angela Klass
Petitioner
and Graham Quinn
Respondent

Before Deputy District Judge Crowther sitting at Principal Registry of the Family
Division

On the 23rd April 2013

The Judge held that

the respondent has behaved in such a way that the petitioner cannot reasonably be
expected to live with the respondent,

that the marriage solemnised on 21st October 2011

at Catholic Cathedral of St John The Baptist, Eartham Road, Norwich in the District of Norfolk in the County of Norfolk
between Myleene Angela Klase the Petitioner
and Graham Quinn the Respondent
has broken down irretrievably and decreed that the said marriage be dissolved unless sufficient cause be shown to the Court within six weeks from the making at this decree wiry such decree should not be made absolute

Notes

This is not the final decree. Application for the final decree (decree absolute) must be made to the court. (*for guidance see leaflet D187. "I have a decree nisi - what must i do next?"*)

Příloha 2B

VRCHNÍ SOUD V LONDÝNĚ HLAVNÍ REJSTŘÍK RODINNÉHO SOUDU

Řízení ve věci rodinněprávní, které probíhá u Hlavního rejstříku rodinného soudu při Vrchním soudu v Londýně podle § 42 zákona z roku 1964, procesního řádu pro řízení o rozvod manželství a ve věcech rodinněprávních, přičemž soud prvního stupně ve věci dosud nerozhodl.

č. j. FO12D06008

Účastníky jsou Myleene Angela Klassová
Žalobkyně
a Graham Quinn
Žalovaný

a zástupce okresního soudce Crowther zasedající u rodinněprávního oddělení ve věci rozhodl

23. dubna 2013

takto:

Žalovaný se k žalobkyni choval zavrženíhodným způsobem, tudíž od ní nelze důvodně očekávat, že by s žalovaným nadále žila ve společné domácnosti.

Manželství uzavřené 21. října 2011

v Katolické katedrále sv. Jana Křtitele, na ulici Eartham Road ve městě Norwich, okres Norfolk v hrabství Norfolk,

mezi žalobkyní Myleene Angelou Klaseovou

a žalovaným Grahamem Quinnem

bylo nenapravitelně rozvráceno a soud tak rozhodl, že manželství se rozvádí, pokud soud do šesti týdnů od vydání rozhodnutí neobdrží dostatečný důvod, proč by neměl být prozatímní rozsudek o rozvod přeměněn na rozsudek konečný.

Poznámky

Tento rozsudek není konečný. Žádost o vydání konečného rozsudku musí být podána u zdejšího soudu. *(Další informace naleznete na letáku D187 s názvem „Jak postupovat v případě, pokud jsem obdržel/a prozatímní rozsudek?“)*

Příloha 3A

In the Family Court at NOTTINGHAM

No. of matter: NG15D0XXX

Between S
Petitioner
and C
Respondent

Referring to the decree made in this cause on the XX th December 2015, whereby it was decreed that the marriage solemnised on the 2nd October 201X at The Register Office in the District of Leicester in the City of Leicester between S the Petitioner and C the Respondent

be dissolved unless sufficient cause be shown to the court within six weeks from the making thereof why the said decree should not be made absolute, and no such cause having been shown, it is hereby certified that the said decree was on the 4th August 2016. made final and absolute and that the said marriage was thereby dissolved.

Dated: 4th August 2018

Notes:

1. Divorce effects inheritance under a will

Where a will has already been made by either party to the marriage then, by virtue of section 18A of the Wills Act 1837:

(a) any provisions of the will appointing the former spouse executor or trustee or conferring a power of appointment on the former spouse shall take effect as if the former spouse had died on the date on which the marriage is dissolved unless a contrary intention appears in the will;

(b) any property which, or an interest in which' is devised or bequeathed to the former spouse shall pass as if the former spouse had died on the date on which the marriage is dissolved unless a contrary intention appears in the will.

2. Divorce affects the appointment of a guardian.

Unless a contrary intention is shown in the instrument of appointment, any appointment under section 5(3) or 5(4) of the Children Act 1989 by one spouse of his or her former spouse as guardian is, by virtue of section 6 of that Act, deemed to have been revoked at the date of the dissolution of the marriage.

I certify that this is a true copy of the original Decree Absolute held on the court file.

Signed Deputy District Judge XXXXXX

Date 16 August 201

The Family Court at Nottingham, 60 Canal Street, Nottingham, Nottinghamshire, NG1 7EJ. Tel 0115 9103500. Please address all communications to the Court Manager and quote the number at the top right hand corner of this form.

**Produced By: Alan Clewes
(Divorce)**

D37 Decree of Absolute

Příloha 3B

Rodinný soud v NOTTINGHAMU

č. j.: NG15D0XXX

Účastníci:	S	Žalobkyně
a	C	Žalovaný

Ve věci rozsudku o rozvod manželství ze dne XX. prosince 2015, jímž soud rozhodl, že manželství uzavřené 2. října 201X na Matričním úřadu v Leicesteru v okrese Leicester mezi Žalobkyní S a Žalovaným C se rozvádí, pokud soud do šesti týdnů od vydání rozhodnutí neobdrží dostatečný důvod, proč by neměl být prozatímní rozsudek o rozvod přeměněn na rozsudek konečný. Vzhledem k tomu, že žádný takový důvod předložen nebyl, soud proto dne 4. srpna 2016 přeměňuje prozatímní rozsudek na rozsudek konečný a manželství se rozvádí.

Datum: 4. srpna 2016

Poznámky:

1. Rozvodem je dotčeno dědění ze závěti
Sepsal-li v době než bylo manželství rozvedeno kterýkoliv z manželů závěť, podle § 18A dědického zákona z roku 1837 platí, že:
(a) se na ustanovení, ve kterém zůstavitel povolal bývalého manžela jako správce pozůstalosti, svěřenského správce nebo na něj převedl právo nakládat s majetkem, pohlíží, jakoby bývalý manžel zemřel v okamžiku, kdy soud manželství rozvedl, není-li v závěti stanoveno jinak;
(b) se na majetek nebo nárok, který zůstavitel bývalému manželovi odkázal, pohlíží, jakoby bývalý manžel zemřel v okamžiku, kdy soud manželství rozvedl, není-li v závěti stanoveno jinak.
2. Rozvodem je dotčeno určení opatrovníka

Není-li v listině o určení opatrovníka uvedeno jinak, pokud manžel určí druhého z manželů jako opatrovníka podle § 5 odst. 3 nebo § 5 odst. 4 zákona z roku 1989 o ochraně dětí, pak se podle § 6 tohoto zákona na takové určení pohlíží, jakoby bylo zrušeno dne, kdy soud manželství rozvedl.

Ověřuji, že tento opis doslovně souhlasí s konečným rozsudkem o rozvod, z něhož byl pořízen a který je součástí soudního spisu.

Podpis Zástupce okresního soudce XXXXXX

Datum 16. srpna 2016

Rodinný soud v Nottinghamu, 60 Canal Street, Nottingham, Nottinghamshire, NG1 7EJ. Tel 0115 9103500.
Veškerá sdělení zasílejte soudnímu úředníkovi a uvádějte číslo uvedené v pravém horním rohu.

Vyhotovil: Alan Clewes
(Rozvod)

D37 Konečný rozsudek o rozvod manželství

Příloha 4A

**IN THE CIRCUIT COURT OF
THE NINTH JUDICIAL
CIRCUIT, IN AND FOR
ORANGE COUNTY, FLORIDA**

IN RE: The Marriage of

JOSHUA WILLIAM RILEY,

Petitioner/Husband

00959-0

and

VIENNA MARIE RILEY,

Respondent/Wife

CASE NO.: 43-2006-DR-

DIVISION: 36

FINAL JUDGEMENT OF DISSOLUTION OF MARRIAGE

THIS CAUSE came to be heard on this 18th day of July, 2006, upon the Verified Petition for Dissolution of Marriage and Other Relief without Dependent or Minor Children filed by Petitioner/Husband. The Court having reviewed the file, and having heard the testimony, finds as follows:

1. The Court has jurisdiction of the parties and the subject matter herein.
2. The Petitioner/Husband has been a resident of the State of Florida for at least six (6) months prior to the filing of the Petition for Dissolution of Marriage, and has resided continuously in the state of Florida since that time.
3. Irreconcilable differences exist and have caused the irretrievable breakdown of the marriage, and all effort and hope of reconciliation would be impracticable and not in the best interests of the parties.
4. No children were born of this marriage, nor have any children been adopted, and none are expected.
5. The parties wish to settle between themselves their respective rights, duties, and obligations regarding all issues arising in the out of their marriage, and so have entered into a written Marital Settlement Agreement dated May 17, 2006. The Court finds that this Marital Settlement Agreement, which is incorporated herein as Exhibit I, was entered into voluntarily by each party, has been filed of record and introduced into

evidence at the final hearing in this cause. The Marital Settlement Agreement is incorporated herein for all purposes, and approved and expressly made a part of the Final Judgement.

IT IS, therefore, **ORDERED** and **ADJUDGED** as follows:

- A. The parties are awarded Judgement for Dissolution of Marriage, and the bonds of matrimony heretofore existing between JOSHUA WILLIAM RILEY (hereinafter referred to as “Husband”) and VIENNA MARIE RILEY (hereinafter referred to as “Wife”) are hereby dissolved.
- B. The Marital Settlement Agreement of the parties, marked as Exhibit “I” and incorporated herein by reference for all purposes, is approved and expressly made a part of the Final Judgement of Dissolution of Marriage, and all of the terms and provisions of the Marital Settlement Agreement are **RATIFIED, CONFIRMED, INCORPORATED** and **ADOPTED** as Orders of this Court to the same extent and with the same force and effect as if their terms and provisions were set forth verbatim in this Final Judgement, and the parties are **ORDERED** to comply with the terms and provisions of the Marital Settlement Agreement.
- C. Any obligation or liability that is not specifically identified herein shall be the responsibility of the party that incurred the same, and the party that incurred the same shall indemnify the other party and hold the other party and property of the other party harmless from liability therefore. Neither party shall hereafter incur any obligation or liability for which the other party will be liable.
- D. Each party shall (a) provide to the other party any necessary information and execute and/or deliver any instrument or document necessary to transfer title or interest in property consistent with this Final Judgement and the Marital Settlement Agreement, and (b) timely perform such other acts that are reasonably necessary or that may be reasonably necessary or that may be reasonably requested by the other party to effectuate the provisions of this Final Judgement and the Marital Settlement Agreement.
- E. If, for any reason, either party fails to execute all those documents and perform all those acts necessary to transfer any real property or assets as provided herein, the provisions of this Final Judgement shall have the

effect of a duly executed instrument of conveyance, transfer, release or acquisition when the Judgment, or a certified copy of the Judgment is recorded in the Official Records of the county in which the property is located, pursuant to Florida Statute 61.075(4).

- F. Any right, claim, demand or interest of the parties in and to the property of the other, whether real, personal, mixed, of whatever kind and nature and wherever situated, including but not limited to homestead, succession and inheritance arising out of the marital relationship existing between the parties hereto, except as expressly set forth and arising out of the Marital Settlement Agreement is forever barred and terminated.
- G. The Wife's maiden name of VIENNA MARIE GIRARDI is hereby restored.
- H. The Court expressly retains jurisdiction of this cause for the purpose of enforcing, construing and interpreting the terms of this Final Judgment and the terms of the Marital Settlement Agreement entered into by the parties herein.

DONE AND ORDERED in Orlando, Orange County, Florida on the 18 day of July, 2006.

GEORGE A. SPRINKEL, IV
Circuit Judge

CERTIFICATE OF SERVICE:

I certify that a copy of this document was mailed to **Vienna Marie Riley, Sanford, Florida, 32771**, and **Dusty L. Twaman, ESQ., Winter Garden, Florida 34787**, Attorney for Petitioner/Husband on this 18th day of July, 2006.

Judicial Assistant / Attorney

Příloha 4B

**OBVODNÍ SOUD
DEVÁTÉHO SOUDNÍHO
OBVODU V
ORANGE COUNTY NA FLORIDĚ**

VE VĚCI: Manželství

JOSHUI WILLIAMA RILEYHO,

Žalobce/Manžel

č.j.: 43-2006-DR-00959-0

a

ODDĚLENÍ: 36

VIENNY MARIE RILEYOVÉ,

Žalovaná/Manželka

KONEČNÝ ROZSUDEK O ROZVODU MANŽELSTVÍ

Ve věci projednávané dne 18. července 2006 na základě Ověřeného Návrhu na Rozvod Bezdětného Manželství podaného Žalobcem/Manželem, soud po zjištění skutkového stavu a výslechu svědků zjistil, že:

1. Soud je k projednávání věci osobně a věcně příslušný.
2. Žalobce/Manžel měl trvalé bydliště ve státě Florida alespoň šest (6) měsíců před podáním Návrhu na Rozvod Manželství a od té doby i nadále ve státě Florida pobývá.
3. Mezi manžely jsou neslučitelné rozdíly, které mají za následek nenapravitelný rozvrat manželství, jehož obnovení nelze očekávat vzhledem k tomu, že by bylo v rozporu s nejlepším zájmem stran.
4. Z manželství se nenarodily žádné děti, strany žádné děti neadoptovali a Žalovaná s Žalobcem v současné době žádné děti nečeká.
5. Strany si přejí společně upravit svá práva a povinnosti pro dobu po rozvodu, proto dne 17. května 2006 uzavřely Dohodu o Vypořádání Vzájemných Majetkových Vztahů, Práv a Povinností pro Dobu po Rozvodu (dále jen „Dohoda o Vypořádání“). Soud shledal, že obě strany uzavřely Dohodu o Vypořádání, která je přiložená k Rozsudku jako Důkaz I, dobrovolně a předložily ji jako důkaz v průběhu závěrečného jednání ve věci. Soud Dohodu o Vypořádání schválil a včlenil ji do Konečného Rozsudku.

NA ZÁKLADĚ VÝŠE UVEDENÝCH ZJIŠTĚNÍ **SOUD ROZHODL** takto:

- A. Návrhu na Rozvod Manželství se tímto vyhovuje a manželství mezi **JOSHUOU WILLIAMEM RILEYM** (dále jen „Manžel) a **VIENNOU MARIÍ RILEYOVOU** (dále jen „Manželka“) se rozvádí.
- B. Dohodu o Vypořádání, uvedenou v Rozsudku formou odkazu jako Důkaz I, Soud schválil a včlenil ji do Konečného Rozsudku o Rozvodu Manželství, přičemž všechna ustanovení Dohody o Vypořádání **SOUD SCHVÁLIL** jako soudní nařízení a pohlíží se na ně, jakoby byly doslovně uvedeny v Konečném Rozsudku a strany musí dodržovat ustanovení Dohody o Vypořádání.
- C. Za povinnosti nebo závazky, které nejsou výslovně uvedené v Rozsudku, odpovídá strana, jíž vznikly. Tato strana nahradí druhé straně škodu a zbaví ji a její majetek odpovědnosti. Za povinnosti a závazky, které vzniknou jedné ze stran, druhá strana neodpovídá.
- D. Každá ze stran má povinnost (a) poskytnout druhé straně všechny nezbytné informace a řádně vyhotovit a/nebo doručit právní dokument, který je nezbytný k převodu vlastnického práva nebo spoluvlastnického podílu v souladu s Konečným Rozsudkem a Dohodě o Vypořádání, a (b) včas provést takové úkony, které jsou přiměřeně nezbytné nebo je může důvodně požadovat druhá strana, nutné k provedení ustanovení uvedených v Konečném Rozsudku a Dohodě o Vypořádání.
- E. Pokud některá ze stran nevyhotoví dokumenty a neprovede úkony nezbytné k převodu vlastnického práva k nemovitosti nebo k movité věci, jak je uvedeno v tomto Rozsudku, pak podle článku 61.075 odst. 4 zákona státu Florida ustanovení Konečného Rozsudku nabývají účinku řádně vyhotovené listiny o převodu nebo nabytí majetku dnem, kdy je Rozsudek nebo jeho ověřená kopie zapsán do Knihy Úředních Záznamů okresu, kde se nemovitost nachází.
- F. Veškerá práva a nároky, které si kterákoliv ze stran činí na majetek druhé strany, ať už se jedná o majetek nemovitý, movitý, smíšený a bez ohledu na to o jaký majetek se jedná a kde se nachází, včetně nároků plynoucích z

usedlosti a dědění vzniklých za dobu trvání manželství stran a s výjimkou těch, které jsou uvedeny v Dohodě o Vypořádání, zanikají.

G. Manželka opět přijímá své dřívější příjmení VIENNA MARIE GIRARDI.

H. Soud si výslovně ponechává pravomoc ve věci za účelem výkonu a výkladu ustanovení Konečného Rozsudku a Dohody o Vypořádání, kterou strany uzavřely.

SOUD TAKTO ROZHODL v Orlandu, Orange County ve státu Florida 18. července 2006.

GEORGE A. SPRINKEL, IV

Obvodní Soudce

POTVRZENÍ O DORUČENÍ:

Ověřuji, že opis rozsudku byl zaslán **Vienně Marii Rileyové, bytem ve městě Sanford, stát Florida, 32771**, a **Dusty L. Twamanovi, Esq., se sídlem ve městě Winter Garden, stát Florida, 34787**, právnímu zástupci Žalobce/Manžela, 18. července 2006.

Asistent soudce / Právní zástupce

Příloha 5A

**IN THE SUPERIOR COURT OF _____ COUNTY
STATE OF GEORGIA**

_____,
Plaintiff,

Civil Action File No.

_____,
Defendant

FINAL JUDGMENT AND DECREE

Upon consideration of this case, upon evidence submitted as provided by law, it is the judgment of the Court that a total divorce be granted, that is to say, a divorce a vinculo matrimonii, between the parties to the above stated case upon legal principles.

It is considered, ordered and decreed by the Court that the marriage contract heretofore entered into between the parties to this case, from and after this date, be and is set aside and dissolved as fully and effectually as if no such contract had ever been made or entered into.

Petitioner and Respondent in the future shall be held and considered as separate and distinct persons altogether unconnected by any nuptial union or civil contract whatsoever and both shall have the right to remarry.

The Court restores to _____ her prior maiden name, to wit: _____.

The settlement agreement entered into between the parties and filed with the court on the _____ day of _____, 20____, is hereby incorporated into and made a part of this Final Judgment and Decree of Divorce.

Each party is hereby restrained and enjoined from molesting or harrassing the other party.

SO ORDERED this _____ day of _____,
20_____.

JUDGE, Superior Courts

Příloha 5B

OKRESNÍ SOUD V OKRESU _____ STÁT GEORGIA

_____,
Žalobkyně,

č.j.: _____

_____,
Žalovaný

KONEČNÝ ROZSUDEK

Na základě zjištěného skutkového stavu a provedeného dokazování soud rozhodl ve věci tak, že manželství mezi žalobkyní a žalovaným se pravomocně rozvádí.

Soud rozhodl, že předmanželská smlouva, kterou strany v minulosti uzavřeli, se počínaje tímto dnem v plném rozsahu ruší a pohlíží se na ni tak, jakoby nikdy nevznikla.

Na Žalobkyni a Žalovaného se pohlíží jako na svobodné, na sobě zcela nezávislé osoby, které nejsou spojeny svazkem manželským ani občanskoprávní smlouvou a každý z nich má právo uzavřít nový sňatek.

Soud schválil změnu příjmení Žalované _____
na její příjmení za svobodna a to:
_____.

Dohoda o vypořádání vzájemných majetkových vztahů, práv a povinností po dobu po rozvodu, se tímto stává součástí Konečného Rozsudku o Rozvod Manželství.

Každá se stran se musí zdržet obtěžování druhého z manželů.

SOD TAKTO ROZHODL dne _____,
20____.

SODUCE, Okresní Soud

_____ Soudní Obvod

SUMMARY

The aim of this Bachelor thesis is to provide a contrastive analysis of Judgement for Dissolution of Marriage in English and Czech for translation purposes. The main objective of this analysis is to identify possible translation problems and difficulties, which may arise during the translation of Judgement for Dissolution of Marriage, and offer possible solutions.

These problems stem from the differences between the Czech and English language systems and also from the difference between their legal systems. The first chapter of the thesis therefore focuses on the general characteristics of the common-law system and the continental law system and draws a comparison between them. The main difference between these two systems lies mainly in the sources of law and their historical background. The common-law system is largely based on precedent going back to the Norman law tradition while the continental system of law is based on codification and Roman *Ius Civile*.

The second chapter presents the substantive and procedural laws which are relevant to divorce and Judgement for Dissolution of Marriage in the Czech Republic, England and the United States of America.

The next chapter deals with the specific formal and content requirements which the Judgement for Dissolution of Marriage must meet according to the Czech, English and American law. The chapter also describes and compares the structure of judgements in Czech and English.

The third chapter concerns the characterization of the legal language and its main features which are presented on individual levels of language (lexical, textual, syntactical and semantic). The most noticeable lexical features are archaisms, terms of Latin and French origin and the use of synonymic pairs or chains. The main syntactic features include the use of passive voice and long, complex sentences. Legal language needs to be precise therefore “anaphoric reference is being avoided on the textual level, it is the nouns which are being repeated instead of the pronouns because it is not always clear which word in the text a certain pronoun refers to. Thus, the repetition is used in order to avoid

ambiguity.”¹⁵ Finally, the semantic level is reflected in the judgements by high occurrence of modal verbs shall.

The final chapter deals with terminology and phraseology and includes the most important terms and phrases that appear in Judgement for Dissolution of Marriage. It is this chapter which offers possible translation solutions to the problematic terms and phrases which are based on the comparison of the respective legal concepts mentioned in the Czech legislation and the legislation of England and the United States of America.

The practical part of this Bachelor thesis contains translation of particular Judgements for Dissolution of Marriage from Czech to English and vice versa. The translation was based on the analysis which was carried out in the theoretical part.

¹⁵ Stanojević, Maja. 2011. *Legal English – Changing Perspective*. Facta Universitatis: Linguistics and Literature, Serbia.

BIBLIOGRAFIE

BÁZLIK, Miroslav a Patrik AMBRUS. *Legal English and its Grammatical Structure*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. 2009.

CRYSTAL, David a Darek DAVY. *Investigating English Style*. Harlow: Longman Inc. 1969.

DRÁPAL, Ljubomír a BUREŠ, Jaroslav. *Občanský soudní řád: komentář*. I, § 1-200za. 1. vyd. Praha: C.H. Beck. 2009.

GERLOCH, ALEŠ. *Teorie práva*. 6. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk. 2013.

GREENBERG, Daniel. *Stroud's judicial dictionary of words and phrases: first cumulative supplement to the sixth edition, up-to-date to September 30 2001*. London: Sweet & Maxwell, 2002.

CHOVANEC, Jan, Miroslav BÁZLIK a Teodor HREHOVČÍK. *Soudní překlad a tlumočení*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. 2011.

CHROMÁ, Marta. *Anglicko-český právní slovník*. 2. vyd. Praha: Leda. 1997.

CHROMÁ, Marta. *Česko-anglický právní slovník s vysvětlivkami*. 2., opr. a dopl. vyd. Praha: Leda. 2003.

CHROMÁ, Marta, Jana DVOŘÁKOVÁ a Sean W. DAVIDSON. *New Introduction to Legal English: revised edition. Volume I*. Praha: Karolinum. 2014.

CHROMÁ, Marta, Jana DVOŘÁKOVÁ a Sean W. DAVIDSON. *New Introduction to Legal English: revised edition. Volume II*. Praha: Karolinum. 2014.

CHROMÁ, Marta. *Právní překlad v teorii a praxi: nový občanský zákoník*. Vyd. 1. Praha: Karolinum. 2014.

KNAPP, Viktor. *Velké právní systémy: úvod do srovnávací právní vědy*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck. 1996.

KNITTLOVÁ, Dagmar a kolektiv. *Překlad a překládání*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta. 2010.

LAVICKÝ, Petr a kol. *Civilní proces. Řízení sporné: občanský soudní řád (§ 1 až 250l), zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016.

LAVICKÝ, Petr a kol. *Civilní proces. Řízení nesporné: zákon o zvláštních řízeních soudních, zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob (řízení ve věcech veřejného rejstříku)*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Praktický komentář.

NOLAN, Joseph R. et al. *Blackův právní slovník*. [I]. 6. vyd. Praha: Victoria Publishing, 1993.

NOLAN, Joseph R. et al. *Blackův právní slovník*. [II]. 6. vyd. Praha: Victoria Publishing, 1993.

NOLAN, Joseph R., Michael J. CONNOLLY a Henry Campbell BLACK. *Black's law dictionary: definitions of the terms and phrases of American and English jurisprudence, ancient and modern*. 5th ed. St. Paul: West Publishing, 1979.

OSINA, Petr. *Teorie práva*. Praha: Leges. 2013.

PŘIDALOVÁ, Eva a TOZZI, Kamila. *Legal English - Part I*. Praha: Leges. 2008.

STANOJEVIĆ, Maja. *Legal English – Changing Perspective*. Facta Universitatis: Linguistics and Literature, Serbia, 2011, vol. 9, no. 1, s. 65–75. 2011.

STATSKY, William P. *Family law: The Essentials*. 2nd ed. Clifton Park, N.Y.: Thomson Delmar Learning, 2004, 366 s.

TOMÁŠEK, Michal. *Překlad v právní praxi*. 2. dopl. vyd. Praha: Linde. 2003.

WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní*. 6., aktualiz. vyd. Praha: Linde. 2011.

Zákony

Civil Procedure Rules 1998

Family Procedure Rules 2010

Matrimonial Causes Act 1973

The Civil Code of Québec

The Federal Rules of Civil Procedure

The Louisiana Civil Code

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 92/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje

DEFINITIONS.USLEGAL.COM. Contested and Uncontested Divorce Law and Legal Definition. [online].

Dostupné z:

<<https://definitions.uslegal.com/c/contested-and-uncontested-divorce>>.

E-JUSTICE.EUROPA.EU. c2016. Divorce – England and Wales. [online].

Dostupné z:

<https://e-justice.europa.eu/content_divorce-45-EW-cs.do?clang=en>.

E-JUSTICE.EUROPA.EU. c2016. Obecné soudy – Anglie a Wales. [online].

Dostupné z:

<https://e-justice.europa.eu/content_ordinary_courts-18-ew-maximizeMS-cs.do?member=1>.

E-JUSTICE.EUROPA.EU. c2016. Právníká povolání – Anglie a Wales.

[online]. Dostupné z: < [https://e-justice.europa.eu/content_legal_professions-29-](https://e-justice.europa.eu/content_legal_professions-29-ew-maximizeMS-cs.do?member=1)

[ew-maximizeMS-cs.do?member=1](https://e-justice.europa.eu/content_legal_professions-29-ew-maximizeMS-cs.do?member=1)>.

E-JUSTICE.EUROPA.EU. c2015. Rozvod – Anglie a Wales. [online]. Dostupné

z: <https://e-justice.europa.eu/content_divorce-45-ew-cs.do?member=1>.

GOV.UK. c.2017. Get a divorce: Apply for a decree absolute. [online]. Dostupné

z: < <https://www.gov.uk/divorce/apply-for-a-decree-absolute> >.

GOV.UK. c.2017. Get a divorce: Apply for decree nisi. [online]. Dostupné z:

<<https://www.gov.uk/divorce/apply-for-decree-nisi>>.

HG.ORG. Grounds for Divorce/Dissolution.[online].

Dostupné z: <<https://www.hg.org/divorce-grounds.html#1>>.

OBCANSKYZAKONIK.JUSTICE.CZ. c2013-2015. Překlad občanského zákoníků.

Dostupné z:

< <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Civil-Code.pdf> >.

SAGA.CO.UK The divorce proces in England and Wales. [online]. Dostupné z:

<<https://www.saga.co.uk/magazine/relationships/love-sex/divorce/the-divorce-process>>.